

การศึกษาสภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็น
ของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี

A STUDY OF ADMINISTRATIVE CONDITIONS BASED ON THE GOOD GOVERNANCE
OF SCHOOL ADMINISTRATORS AMONG TEACHERS' OPINIONS UNDER
CHANTHABURI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

วิทยานิพนธ์

ของ

พระมหาสุเทพ สุภาจาโร (บุญหยง)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

กุมภาพันธ์ 2559

การศึกษาสภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็น
ของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี
A STUDY OF ADMINISTRATIVE CONDITIONS BASED ON THE GOOD GOVERNANCE
OF SCHOOL ADMINISTRATORS AMONG TEACHERS' OPINIONS UNDER
CHANTHABURI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

วิทยานิพนธ์
ของ

พระมหาสุเทพ สุภาจาโร (บุญหยง)

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

กุมภาพันธ์ 2558

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

เรื่อง

การศึกษาสภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็น
ของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี

A Study of Administrative Conditions Based on the Good Governance of School Administrators
Among Teachers' Opinions under Chanthaburi Primary Educational Service Area Office

พระมหาสุเทพ สุภาจาโร (บุญหยง)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานสอบวิทยานิพนธ์
(ดร.ภูซงค์ บุญอภัย)

..... ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุริย์มาศ สุขกสิ)

..... กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายตา ประเสริฐภักดิ์)

..... กรรมการสอบวิทยานิพนธ์
(ดร.ภูวคต บัวบางพลู)

ได้รับอนุมัติจากมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.ชัยนนต์ ประดิษฐ์ศิลป์)

วันที่ 4 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2559

พระมหาสุเทพ สุภาจาโร (บุญหยง). (2559). การศึกษาสภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล
ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). จันทบุรี :
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุริย์มาศ สุขกสิ

กศ.ด. (การบริหารการศึกษา)

ประธานกรรมการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สายตา ประเสริฐศักดิ์

Ph.D. (Educational Administration)

กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสภาพการบริหาร
ตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามประสบการณ์ เขตพื้นที่การศึกษา และขนาด
สถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาจันทบุรี จำนวน 327 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า
5 ระดับ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว
(One-way ANOVA) และตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการตรวจสอบความแตกต่าง
ของเชฟเฟ้ (Scheffe')

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี
โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบสภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล
ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามประสบการณ์ และเขตพื้นที่การศึกษา โดยรวม แตกต่างกัน
อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาในภาพรวมแตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Phramaha Suthep Supacharo (Boonyong). (2016). **A Study of Administrative Conditions Based on the Good Governance of School Administrators Among Teachers' Opinions under Chanthaburi Primary Educational Service Area Office.** Thesis M.Ed. (Educational Administration). Chanthaburi : Rambhai Barni Rajabhat University.

Thesis Advisors

Assistant Professor Sureemas Sukkasi Ed.D. (Educational Administration)	Chairman
Assistant Professor Saita Prasertphak Ph.D. (Educational Administration)	Member

Abstract

The purposes of this research were to study and compare administrative conditions based on the principles of good governance of school administrators among teachers' opinions under Chanthaburi Primary Educational Service Area Office. The independent variables were classified by experiences, educational service area and school size. The sample used in this research included 327 teachers under Chanthaburi Primary Educational Service Area Office. The research instrument was a five-rank-rating-scale questionnaire with reliability value of 0.97. The statistics for the data analysis were percentage, mean, standard deviation, t-test, one-way analysis of variance (One-way ANOVA), and examination of the difference paired by method of Scheffe'.

The results of the study were as follows : 1) the administrative conditions based on the principles of good governance of school administrators among teachers' opinions under Chanthaburi Primary Educational Service Area Office, the overall and individual aspects were at a high level. 2) comparing in experiences and educational service area, these differences were not statistically significance, but in school size, the difference was statistically significance at the .05 level.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำอย่างดียิ่งรวมถึงการตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องอย่างละเอียด ทุกขั้นตอน จากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรีย์มาศ สุขกสิ ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์สายตา ประเสริฐภักดิ์ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอเจริญพรขอบใจเป็นอย่างยิ่ง

ผู้วิจัยขอเจริญพรขอบใจผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ตรวจแบบสอบถามให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการจัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และเจริญพรขอบใจครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี รวมทั้งคณาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี และบุคคลอื่น ๆ ที่ได้ให้การส่งเสริมสนับสนุนและช่วยเหลือ จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

พระมหาสุเทพ สุภาจาโร (บุญหยง)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	ความเป็นมา.....	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
	ประโยชน์ของการวิจัย.....	4
	ขอบเขตของการวิจัย.....	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
	สมมติฐานในการวิจัย.....	8
2	แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
	การบริหารและการบริหารการศึกษา.....	10
	ความหมายของการบริหาร.....	10
	ความสำคัญของการบริหาร.....	10
	กระบวนการบริหาร.....	11
	ความหมายของการบริหารการศึกษา.....	13
	ความสำคัญของการบริหารการศึกษา.....	14
	กระบวนการบริหารการศึกษา.....	16
	แนวคิดหลักธรรมาภิบาล.....	17
	ความหมายของธรรมาภิบาล.....	17
	ความสำคัญของธรรมาภิบาล.....	18
	ลักษณะของธรรมาภิบาล.....	18
	องค์ประกอบของธรรมาภิบาล.....	20
	การบริหารจัดการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล.....	21
	หลักนิติธรรม.....	23
	หลักคุณธรรม.....	25
	หลักความโปร่งใส.....	27

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
2	(ต่อ)	
	หลักการมีส่วนร่วม.....	28
	หลักความรับผิดชอบ.....	30
	หลักความคุ้มค่า.....	32
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	33
	งานวิจัยต่างประเทศ.....	33
	งานวิจัยในประเทศ.....	34
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	39
	การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	39
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	39
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	40
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
4	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
	การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	60
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	60
	วิธีดำเนินการวิจัย.....	60
	สรุปผลการวิจัย.....	62
	อภิปรายผล.....	63
	ข้อเสนอแนะ.....	67

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บรรณานุกรม.....	68
ภาคผนวก.....	74
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	75
ภาคผนวก ข หนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัย.....	77
ภาคผนวก ค แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	85
ภาคผนวก ง ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม.....	94
ภาคผนวก จ ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	102
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	105

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดสถานศึกษาของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี.....	39
2 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประสบการณ์ เขตพื้นที่ การศึกษาและขนาดสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี.....	44
3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และลำดับที่สภาพการบริหารสถานศึกษา ตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี โดยรวมและ เป็นรายด้าน.....	45
4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และลำดับที่สภาพการบริหารสถานศึกษา ตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมและรายข้อ.....	46
5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และลำดับที่สภาพการบริหารสถานศึกษา ตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ด้านหลักคุณธรรม โดยรวมและเป็นรายข้อ.....	47
6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และลำดับที่สภาพการบริหารสถานศึกษา ตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมและเป็นรายข้อ.....	49
7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และลำดับที่สภาพการบริหารสถานศึกษา ตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยรวมและเป็นรายข้อ.....	51

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
8 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และลำดับที่สภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยรวมและเป็นรายชื่อ.....	52
9 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และลำดับที่สภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ด้านหลักความคุ้มค่า จำแนกเป็นโดยรวมและรายชื่อ.....	54
10 ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามประสบการณ์.....	55
11 ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา.....	56
12 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามขนาดสถานศึกษา.....	57
13 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ สภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ในภาพรวม ระหว่างขนาดสถานศึกษา โดยทำการวิเคราะห์ด้วยวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe').....	58
14 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ด้านหลักนิติธรรมระหว่างขนาดสถานศึกษา โดยทำการวิเคราะห์ด้วยวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe').....	59

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
15 ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี	95
16 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการศึกษาสภาพสภาพ การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จันทบุรี.....	103

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

ธรรมาภิบาล (Good Governance) เป็นแนวคิดสำคัญในการบริหารงานและการปกครอง เพราะปัจจุบันโลกได้ให้ความสนใจกับเรื่องโลกาภิวัตน์และหลักธรรมาภิบาลแทนการสนใจพัฒนาอุตสาหกรรมดังแต่ก่อน เพราะกระแสการพัฒนาเศรษฐกิจมีความสำคัญกระทบถึงกัน การติดต่อสื่อสาร การดำเนินกิจกรรมในที่หนึ่งมีผลกระทบต่ออีกที่หนึ่ง การพัฒนาเรื่องของการเมืองการปกครองได้มุ่งให้ประชาชนเป็นศูนย์กลางมากขึ้น หากจะให้ประเทศมีการเจริญเติบโตที่ยั่งยืน การมุ่งธุรกิจหรือปฏิบัติราชการต่าง ๆ ต้องให้ความสนใจเรื่องของสังคม ประชาชนและสิ่งแวดล้อม หลักธรรมาภิบาลจึงเข้ามาเป็นสิ่งที่ทุกภาคส่วนให้ความสำคัญและเริ่มมีการนำไปปฏิบัติกันมากขึ้น (ถวิลวดี บุรีกุล และคณะ. 2547 : 3)

ภายหลังภาวะวิกฤตเศรษฐกิจของประเทศในปี พุทธศักราช 2540 ประเทศไทย ประสบปัญหาต่าง ๆ มากมาย ทั้งปัญหาด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรม มีทั้งปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำ การว่างงาน ยาเสพติด ปัญหาโสเภณีเด็ก หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ปัญหาคุณภาพประชากร และสิ่งสำคัญคือ ปัญหาการฉ้อราษฎร์บังหลวง หรือปัญหาคอร์รัปชัน รัฐบาลจึงได้เร่งรัดให้มีการปฏิรูปในทุก ๆ ด้าน ทั้งการปฏิรูปการเมือง ปฏิรูปเศรษฐกิจ ปฏิรูปการศึกษา ปฏิรูประบบราชการ เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้เบาบางลง (เกียรติยศ เอี่ยมคงเอก. 2546 : 1) โดยได้นำแนวคิดหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิรูปการเมือง ปฏิรูปการศึกษา และการปฏิรูประบบราชการ โดยวางรากฐานแนวคิดนี้ไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 หลายประเด็นในเรื่องนี้ เช่น ความโปร่งใส การตรวจสอบ ความมีประสิทธิภาพ การมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบ และการกระจายอำนาจ (บุญบง ชัยเจริญวัฒนะ และบุญมี ลี. 2544 : 41) เพื่อให้กระบวนการสร้างหลักธรรมาภิบาลเกิดผลอย่างจริงจัง รัฐบาลจึงได้ให้ความสำคัญ ในการปฏิรูประบบราชการ เพื่อให้สามารถบริหารงานคล่องตัว มีความชัดเจนในการดำเนินบทบาท เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงาน และการให้บริการที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารงานเกิดความโปร่งใสและตรวจสอบได้เป็นธรรมาภิบาล โดยอาศัยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) ที่ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) เป็นคณะกรรมการปฏิบัติหน้าที่กำหนดแนวทางการบริหารราชการและการปฏิบัติหน้าที่ของทุก ๆ ส่วนราชการให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชกฤษฎีกาว่าด้วย หลักเกณฑ์และวิธีการบริหาร

กิจการบ้านเมืองที่ดีหรือธรรมาภิบาล (Good Governance) พ.ศ. 2546 โดยกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการปฏิบัติราชการ ซึ่งได้กำหนดให้ทุกส่วนราชการและข้าราชการปฏิบัติราชการตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีหรือหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) ซึ่งประกอบด้วยหลักการดังนี้ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า เพื่อให้การบริหารราชการบรรลุตามเป้าหมาย คือ เกิดประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ ความมีประสิทธิภาพ และเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ ลดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่เกินความจำเป็น มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์ ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวก และได้รับการตอบสนองความต้องการ มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ คำนึงถึงความรับผิดชอบต่อผู้ปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมของประชาชน การเปิดเผยข้อมูล การติดตามตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานสม่ำเสมอ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2551 : 11)

○ หน่วยงานการบริหารจัดการศึกษา ซึ่งเป็นองค์กรหลักที่สำคัญยิ่งในสังคมจำเป็นต้องได้รับการปฏิรูปที่ดีขึ้นกว่าเดิม การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการดำเนินการเป็นเรื่องที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ อีกทั้งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยตรง พระราชบัญญัติบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 35 ได้บัญญัติให้สถานศึกษาที่จัดการศึกษาตามมาตรา 34 (2) เฉพาะที่เป็นสถานศึกษาของรัฐ มีฐานะเป็นนิติบุคคล ความเป็นนิติบุคคลของสถานศึกษาก่อให้เกิดอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย เอกชนและกฎหมายมหาชนหลายอย่าง ทำให้ความรับผิดชอบสูงขึ้นกว่าเดิม การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการยังมีความจำเป็นมากขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550 : 157)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551 : 8) เป็นองค์กรหลักที่สำคัญในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีการปฏิรูปการศึกษาให้ดีขึ้นกว่าเดิม มีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการศึกษา กำหนดให้มีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ งานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ให้สถานศึกษาโดยตรง ซึ่งสถานศึกษาจะมีฐานะเป็นนิติบุคคล การเป็นนิติบุคคลของสถานศึกษาจะต้องมีความรับผิดชอบสูงขึ้นกว่าเดิม การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการยังต้องมีความจำเป็นมากขึ้น ด้วยเหตุนี้จึงกำหนดนโยบาย ในการบริหารจัดการศึกษา มุ่งให้หน่วยงานในสังกัดทุกระดับ มีการบริหารราชการและ

บริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชนเกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจภาครัฐ มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล เกิดความคุ้มค่า เยาวชนและประชาชนได้รับความสะดวก และตอบสนองความต้องการของประชาชน อีกทั้งได้กำหนดกลยุทธ์ในการบริหารจัดการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ในกลยุทธ์ที่ 5 ว่าด้วยการสร้างความเข้มแข็งและการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการบริหารและการจัดการศึกษาเพื่อรองรับการกระจายอำนาจอย่างมีประสิทธิภาพ บนหลักธรรมาภิบาลในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา

การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วย 6 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านหลักนิติธรรม 2) ด้านหลักคุณธรรม 3) ด้านหลักความโปร่งใส 4) ด้านหลักความมีส่วนร่วม 5) ด้านหลักความรับผิดชอบ และ 6) ด้านหลักความคุ้มค่า ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ได้ส่งเสริมให้สถานศึกษาเกิดการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลและปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยดำเนินการจัดประชุมปฏิบัติการ จัดทำสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อสร้างความตระหนักและให้ความรู้แก่ผู้บริหารและครูผู้สอนเกี่ยวกับหลักและแนวปฏิบัติประจำปีตามหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี กำหนดให้สถานศึกษาจัดทำแผนปฏิบัติการที่สอดคล้องกับเป้าหมายของหน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษา จัดวางระบบควบคุมภายใน จัดทำตัวชี้วัดผล การปฏิบัติราชการที่ชัดเจน เผยแพร่ให้ประชาชนได้ทราบ มีการประเมินผลเป็นระยะ และรายงานผลอย่างต่อเนื่องทุกปี อีกทั้งยังส่งเสริมให้สถานศึกษาบริหารจัดการ การศึกษาโดยยึดหลักคุณธรรมนำความรู้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2. 2554 : 20)

การบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงการบริหาร และการจัดการ ในอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดให้เป็นนิติบุคคล การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการ นับว่าเป็นสิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาทุกคนควรจะต้องนำมาใช้ เพื่อให้การบริหารงานของสถานศึกษาประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพ เป็นไปตามพระราชบัญญัติ ระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสภาพการบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เพื่อจะนำผลการวิจัยไปประกอบการวางแผนการจัดการศึกษาและการบริหารงานในสถานศึกษาให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งจะก่อให้เกิดการบริหารจัดการที่ดี มีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด จำแนกตามประสบการณ์ เขตพื้นที่การศึกษา และขนาดสถานศึกษา

ประโยชน์ของการวิจัย

ผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ จะใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมถึงหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องให้มีกระบวนการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามหลักธรรมาภิบาล และเกิดผลสัมฤทธิ์ในการบริหารการศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. การกำหนดกลุ่มประชากร
ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 และเขต 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 2,196 คน
2. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ คือ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด ปีการศึกษา 2556 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan.1970 : 607 - 610) และการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดสถานศึกษาเป็นเกณฑ์ในการแบ่งชั้น ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 327 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น ประกอบด้วย
  - 1.1 ประสบการณ์ จำแนกเป็น
    - 1.1.1 ประสบการณ์น้อย
    - 1.1.2 ประสบการณ์มาก

1.2 เขตพื้นที่การศึกษา จำแนกเป็น

1.2.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1

1.2.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

1.3 ขนาดสถานศึกษา จำแนกเป็น

1.3.1 ขนาดเล็ก

1.3.2 ขนาดกลาง

1.3.3 ขนาดใหญ่

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ สภาพการบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ มีนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยดังต่อไปนี้

การบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา หมายถึง การปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีที่บริหารการศึกษาตามการปฏิบัติงาน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน ประกอบด้วย

1. หลักนิติธรรม หมายถึง การปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ โดยยึดถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจ หรืออำนาจของบุคคลจะต้องคำนึงความเป็นธรรม และความยุติธรรมรวมทั้งมีความรัดกุมและรวดเร็วด้วย

2. หลักคุณธรรม หมายถึง การปฏิบัติงานด้วยการประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีด้วยความถูกต้อง ซื่อสัตย์สุจริต เสียสละอดทน เมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีระเบียบวินัย ซื่อสัตย์ จริงใจ มีเหตุผล มีมนุษยสัมพันธ์ รับฟังความคิดเห็น สร้างขวัญ กำลังใจ ตลอดจนส่งเสริมให้บุคลากรมีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่ราชการ

3. หลักความโปร่งใส หมายถึง การปฏิบัติงานอย่างเปิดเผย เทียบตรง มีเอกสารหลักฐานที่สามารถตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานตามระเบียบ แบบแผนของราชการ ด้วยความสุจริตตรงไปตรงมา สามารถอธิบายเหตุผลตามข้อเท็จจริงอย่างถูกต้อง และชัดเจน ไม่ปิดบัง อำพราง และเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานและข้อมูลข่าวสารแก่ครูผู้สอน ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง

4. หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การปฏิบัติงานที่เปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ตัดสินใจ ด้วยวิธีการ

แห่งประชาธิปไตยและประเมินผลเกี่ยวกับนโยบาย แผน/ปฏิทินปฏิบัติงาน ผลการปฏิบัติงานของบุคลากร และภาระงานของสถานศึกษา พร้อมทั้งการสร้างสามัคคีในองค์กร ตลอดจนร่วมกับเครือข่ายสถานศึกษาและหน่วยงานอื่นในการบริหารจัดการศึกษา

5. หลักความรับผิดชอบ หมายถึง การปฏิบัติงานในหน้าที่อย่างเต็มศักยภาพ ช่วยเหลือแก้ปัญหา ข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความถูกต้องครบถ้วน ทันเวลา ด้วยความเอาใจใส่กระตือรือร้นในการแก้ปัญหาพร้อมทั้งยอมรับผลที่เกิดขึ้นจากการตัดสินใจในการปฏิบัติหน้าที่ มีเหตุผลที่อธิบายได้ ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง กล้าตัดสินใจ และพร้อมรับการตรวจสอบจากสาธารณะ

6. หลักความคุ้มค่า หมายถึง การปฏิบัติงานด้วยความรวดเร็ว ถูกต้อง ครบถ้วน อำนวยความสะดวก ใช้วัสดุ ครุภัณฑ์ งบประมาณ อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ประหยัด และเกิดประโยชน์สูงสุด ตลอดจนกำกับ นิเทศ ติดตาม และประเมินผล ตามแผนงานด้วยวิธีที่หลากหลาย มุ่งเน้นถึงการบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้มีประสิทธิภาพซึ่งครอบคลุม 3 ประเด็น คือ การบริหารจัดการใช้ทรัพยากร การประหยัด และความสามารถในการแข่งขัน โดยต้องคำนึงถึงต้นทุนในการทำงาน คุ้มค่าในเชิงของงบประมาณ บุคลากร เวลา และมีประสิทธิภาพสูงสุด

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการสถานศึกษา และรองผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ปีการศึกษา 2556

ครูผู้สอน หมายถึง บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ปีการศึกษา 2556

ประสบการณ์ หมายถึง ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งครูนับตั้งแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง จำแนกเป็น

1. ประสบการณ์น้อย หมายถึง ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งครูผู้สอนน้อยกว่าและเท่ากับค่าเฉลี่ยของครูในกลุ่มตัวอย่าง
2. ประสบการณ์มาก หมายถึง ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งครูผู้สอนมากกว่าค่าเฉลี่ยของครูในกลุ่มตัวอย่าง

เขตพื้นที่การศึกษา หมายถึง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี แบ่งออกเป็น 2 เขต ประกอบด้วย

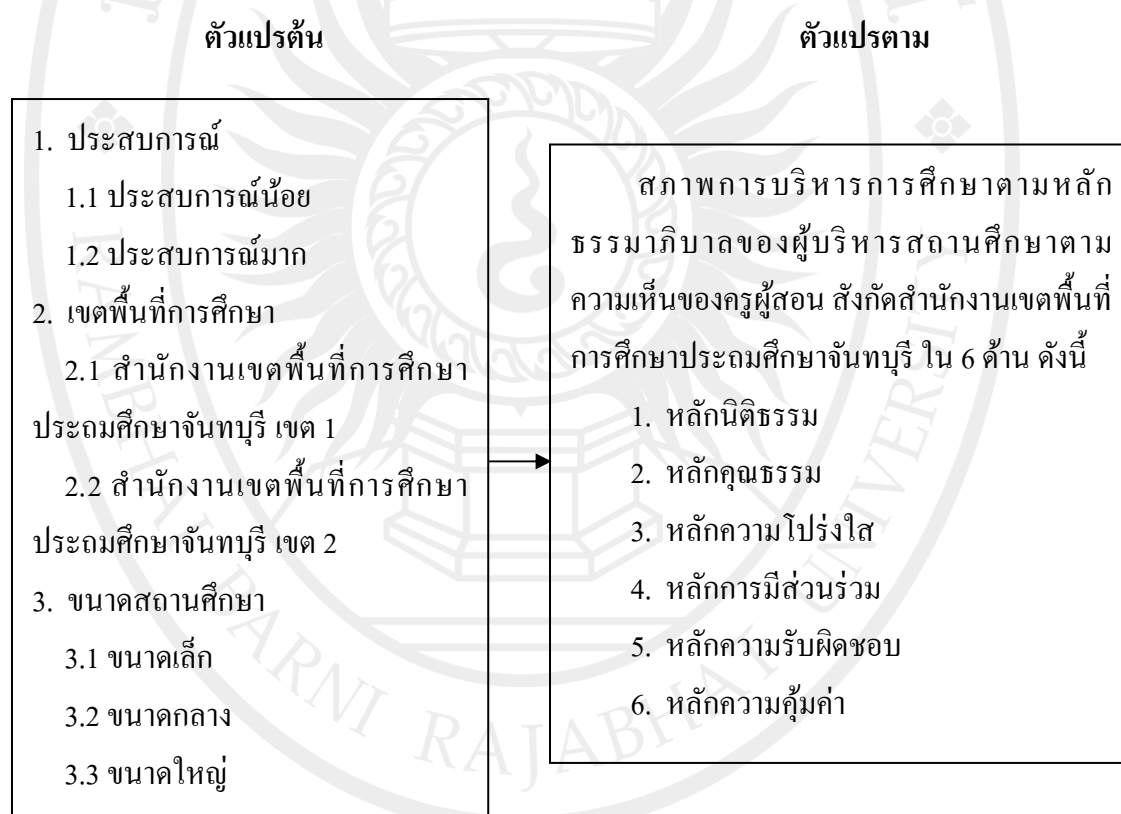
1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

ขนาดสถานศึกษา หมายถึง การกำหนดขนาดของสถานศึกษาตามจำนวนนักเรียนทั้งหมดตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งขนาดสถานศึกษาเป็น 3 ขนาด คือ

1. ขนาดเล็ก หมายถึง สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 120 คน ลงมา
2. ขนาดกลาง หมายถึง สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 121 - 300 คน
3. ขนาดใหญ่ หมายถึง สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301คน ขึ้นไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยสภาพการบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ตามระเบียบของสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (สำนักนายกรัฐมนตรี. 2546 : 3) ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

1. สภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามประสบการณ์แตกต่างกัน
2. สภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษาแตกต่างกัน
3. สภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามขนาดสถานศึกษาแตกต่างกัน

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษาสภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี ผู้วิจัย ได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. การบริหารและการบริหารการศึกษา
  - 1.1 ความหมายของการบริหาร
  - 1.2 ความสำคัญของการบริหาร
  - 1.3 กระบวนการบริหาร
  - 1.4 ความหมายของการบริหารการศึกษา
  - 1.5 ความสำคัญของการบริหารการศึกษา
  - 1.6 กระบวนการบริหารการศึกษา
2. แนวคิดหลักธรรมาภิบาล
  - 2.1 ความหมายของธรรมาภิบาล
  - 2.2 ความสำคัญของธรรมาภิบาล
  - 2.3 ลักษณะของธรรมาภิบาล
  - 2.4 องค์ประกอบของธรรมาภิบาล
3. การบริหารจัดการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล
  - 3.1 หลักนิติธรรม
  - 3.2 หลักคุณธรรม
  - 3.3 หลักความโปร่งใส
  - 3.4 หลักการมีส่วนร่วม
  - 3.5 หลักความรับผิดชอบ
  - 3.6 หลักความคุ้มค่า
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 4.1 งานวิจัยต่างประเทศ
  - 4.2 งานวิจัยในประเทศ

ลิขสิทธิ์ของงานวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

การบริหารและการบริหารการศึกษา

ความหมายของการบริหาร

นักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการบริหารไว้หลายทัศนะ ดังนี้
 วิโรจน์ สารรัตนะ (2546 : 1) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุจุดหมายขององค์กร โดยอาศัยหน้าที่ทางการบริหารที่สำคัญ คือ การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การนำ (Leading) และการควบคุม (Controlling)

วิจิตร ศรีสอาน และคณะ (ออนไลน์, 2548) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหาร หมายถึง กิจกรรมของกลุ่มบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมมือกันทำกิจกรรมเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน โดยการใช้กระบวนการและทรัพยากรที่เหมาะสม

ฮอดจสัน (Hodgson, 1969 : 1) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหาร หมายถึง กิจกรรมชนิดหนึ่งที่พบในการทำงานทั้งหน่วยงานของรัฐและองค์กรทางธุรกิจที่ทำงานต่าง ๆ ในกระบวนการ จะได้รับผลมากขึ้นขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลต่าง ๆ ที่ร่วมกันทำให้บรรลุจุดมุ่งหมาย หรืออาจกล่าวสั้น ๆ ว่า การบริหาร หมายถึง การที่องค์กรใช้คนและวัสดุในการให้ถึงความต้องการที่กำหนดไว้

เฟสเตอร์ และเคทท์ (Fester and Kettl, 1991 : 7) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการจัดการที่ทำให้เกิดความสำเร็จและเห็นว่าการบริหารเป็นกระบวนการระดมความรู้ความสามารถที่ทำให้บุคลากรดำเนินการให้ไปสู่เป้าหมายได้ผลสำเร็จสูงสุด

สรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการที่ใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ ที่จะทำให้งานต่าง ๆ ลุล่วงหรือสำเร็จ โดยใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด ด้วยวิธีการดำเนินการตามกระบวนการบริหาร ซึ่งผู้บริหารต้องอาศัยทั้งอำนาจหน้าที่ ภาวะผู้นำ ทักษะ และความรู้ทางการบริหาร มาดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพและได้ประสิทธิผลตามที่ต้องการได้ตั้งเป้าหมายไว้

ความสำคัญของการบริหาร

นักวิชาการได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหาร ไว้ดังนี้

สมคิด บางโม (2540 : 75) ได้ให้ความสำคัญของการบริหารไว้ว่า เป็นการบริหารจัดการที่มีรูปแบบ ขั้นตอน วิธีดำเนินการ มีทรัพยากรสนับสนุนระบบ และดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีบุคคลและหน่วยงานที่รับผิดชอบเข้าร่วมดำเนินการ

สมยศ นาวิการ (2544 : 9) ได้ให้ความสำคัญของการบริหารไว้ว่า องค์กรเป็นสังคมหนึ่ง ซึ่งประกอบไปด้วยบุคคลหลาย ๆ บุคคล ทำกิจกรรม ปฏิบัติงานในระบบกลุ่มบุคคล และประสาน

ประโยชน์ให้เกิดแก่บุคคลและกลุ่มบุคคลนั้น ร่วมมือร่วมใจกันทำงาน เพื่อที่จะยังผลให้เกิดการทำงานที่บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

วิจิตร ศรีสอาน และคณะ (ออนไลน์, 2548) ได้ให้ความสำคัญของการบริหารไว้ว่า การบริหารการศึกษาทำให้การดำเนินงานมีระบบ ดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง มีวิธีดำเนินการ มีทรัพยากรสนับสนุน และมีกระบวนการประเมินผล ดังนั้นการบริหารจึงมีความสำคัญที่มุ่งไปสู่เป้าหมายร่วมกันขององค์กร

สรุปได้ว่า การบริหารนั้นมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากการดำเนินงานที่มีระบบ ดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง มีวิธีดำเนินการ มีทรัพยากรสนับสนุน มีการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดนั้นเกิดประสิทธิภาพสูงสุด และมีกระบวนการประเมินผล ดังนั้นการบริหารจึงมุ่งไปสู่เป้าหมายร่วมกันขององค์กร

กระบวนการบริหาร

ในการบริหารซึ่งดำเนินงานต่าง ๆ โดยกลุ่มบุคคล เพื่อให้มีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นต้องจัดในรูปของกระบวนการบริหาร คือ มีการจัดลำดับขั้นตอนกิจกรรม รวมทั้งบทบาท หน้าที่ และความสัมพันธ์ของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย การดำเนินการในแต่ละขั้นตอนเป็นไปอย่างเหมาะสม ชัดเจน และเป็นระบบ ซึ่งมีนักบริหารได้กล่าวถึงกระบวนการบริหารไว้หลายทัศนะ ดังนี้

สมยศ นาวิการ (2540 : 19) กล่าวถึง กระบวนการบริหารไว้ 4 อย่าง คือ

1. การวางแผน (Planning) เป็นกระบวนการบริหารที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดเป้าหมาย และการกำหนดวิธีการ หรือแผนงานขึ้นมาเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้
2. การจัดองค์กร (Organizing) เป็นกระบวนการบริหาร ที่เกี่ยวข้องกับการมอบหมายงาน การรวมกลุ่มงานเป็นแผนงาน และการจัดสรรทรัพยากรไปยังแผนงาน
3. การสั่งการ (Directing) เป็นกระบวนการบริหารที่เกี่ยวข้องกับการจูงใจ การเป็นผู้นำ และการติดต่อสื่อสารกับผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา เพื่อที่จะบรรลุเป้าหมายขององค์กร
4. การควบคุม (Controlling) เป็นกระบวนการบริหารที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบ กิจกรรมขององค์กร เพื่อที่จะให้ผลการดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายขององค์กร

สมคิด บางโม (2540 : 73) กล่าวว่า นักวิชาการทางการบริหารส่วนใหญ่ในปัจจุบัน ได้ศึกษาและวิเคราะห์แนวความคิด และสรุปว่า กระบวนการจัดการควรมีเพียง 4 ขั้นตอน คือ PODC ดังนี้

1. การวางแผน (Planning)
2. การจัดองค์กร (รวมทั้งการจัดคนเข้าทำงานด้วย) (Organizing)
3. การอำนวยการ หรือการชี้แนะ (Directing)
4. การควบคุมติดตามผลการทำงาน (Controlling)

กูลิค และเออร์วิค (Gulick and Urwick. 1937 : 13 ; อ้างถึงใน ศิริอร ชันทรหัตถ์. 2541 : 53) แบ่งกระบวนการบริหารออกเป็น 7 ขั้นตอน คือ

1. การวางแผน (Planning) หมายถึง การกำหนดโครงการไว้ล่วงหน้าว่าจะทำอะไร
2. การจัดองค์การ (Organizing) หมายถึง การจัดหน่วยงาน โดยการจัดแบ่งงานขององค์การหรือของหน่วยงานเป็นหน่วยงานย่อย พร้อมกำหนดวัตถุประสงค์ กำหนดหน้าที่ ความรับผิดชอบ
3. การบริหารงานบุคคล (Staffing) หมายถึง การดำเนินงานบริหารบุคคลเป็นการสรรหาคัดเลือกบุคลากรที่มีคุณสมบัติเหมาะสมเข้าสู่หน่วยงาน
4. การอำนวยการ (Directing) การสั่งการเป็นขั้นตอนที่สำคัญในกระบวนการบริหาร และเป็นบทบาทของผู้บริหาร
5. การประสานงาน (Coordinating) หมายถึง การประสานงานระหว่างหน่วยงานหรือตำแหน่งที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการติดต่อสื่อสารภายในองค์การ
6. การรายงาน (Reporting) หมายถึง การรายงานผลการปฏิบัติงานและการประชาสัมพันธ์องค์การ
7. การจัดงบประมาณ (Budgeting) หมายถึง การบริหารงบประมาณ เป็นการวางแผนในการใช้เงินล่วงหน้าและดำเนินการใช้เงินตามงบที่ได้รับ

ฟาโยล (Fayol. 1967 : 43 - 107 ; อ้างถึงใน เจริญผล สุวรรณโชติ. 2544 : 234 - 235) ได้แบ่งกระบวนการบริหารออกเป็น 5 ขั้นตอน คือ

1. การวางแผน (Planning) หมายถึง การศึกษาอนาคต และการจัดแผนงานเพื่อการปฏิบัติงาน
2. การจัดองค์การ (Organizing) หมายถึง การดำเนินการ ทั้งในเรื่องของวัสดุและของบุคคลที่อยู่ในองค์กรนั้น การจัดการจะต้องทำด้วยกันทั้งวัสดุและบุคคล
3. การสั่งการ (Directing) หมายถึง การที่จะทำให้ผู้ร่วมงานทำงาน
4. การประสานงาน (Coordinating) หมายถึง การรวมเข้าด้วยกันและจัดการให้มีความสัมพันธ์ต่อกันในกิจกรรมที่จัดขึ้นในองค์การทุกอย่าง
5. การควบคุม (Controlling) หมายถึง การที่มองเห็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในองค์การที่ปฏิบัติตามกฎที่ได้วางไว้ และกำหนดขึ้นตามที่หมู่คณะได้ตกลงกันไว้

วิโรจน์ สารรัตนะ (2546 : 1) กล่าวว่า การบริหารเป็นกระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์กร โดยอาศัยหน้าที่ทางการบริหารที่สำคัญ คือ

1. การวางแผน (Planning)
2. การจัดองค์การ (Organizing)
3. การนำ (Leading)
4. การควบคุม (Controlling)

สมชาย วงศ์เกษม (2547 : 309) ได้กำหนดกระบวนการบริหารโดยทั่วไปให้หลักดำเนินการ

9 ประการ คือ

1. การกำหนดนโยบาย รวมถึงวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ทิศทางการผลิต และการบริการ
  2. การจัดแบ่งและใช้อำนาจหน้าที่ เพื่อการบังคับบัญชา วินิจฉัยสั่งการ ตัดสินใจ
  3. การวางแผน กำหนดผลที่ต้องการของผลผลิตหรือการบริการ นำมากำหนดกิจกรรม และวิธีดำเนินการ ระยะเวลา ปัจจัยที่ต้องใช้และผู้รับผิดชอบ
  4. การจัดองค์การ จัดกลุ่มงานตามโครงสร้างขององค์กร จัดให้การดำเนินงานมีความสัมพันธ์กัน
  5. การจัดบุคลากร เข้าหน่วยงานหรือเข้ากลุ่มต่าง ๆ กำหนดหน้าที่รับผิดชอบ กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงาน กำหนดสายงานการบังคับบัญชาและการควบคุมงาน การพัฒนาบุคลากร การสร้างแรงจูงใจและขวัญกำลังใจ
  6. การสั่งการ เป็นการใช้อำนาจและอิทธิพลโดยผู้บริหารต่อผู้ปฏิบัติงาน เพื่อให้การดำเนินงานตามแผนจนบรรลุตามเป้าหมาย
  7. การประสานงาน ระหว่างผู้ปฏิบัติงานตำแหน่งหน้าที่ต่าง ๆ เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและกลุ่มบุคคล รวมถึงการสื่อสารในองค์กร
  8. การประเมินและการรายงาน การใช้ปัจจัยการปฏิบัติงานตามแผนการปฏิบัติงาน ได้มาตรฐาน และผลผลิตของการดำเนินงานที่แสดงถึงการบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย การนำผลการปฏิบัติและผลที่ได้นำมาเป็นข้อมูลป้อนกลับเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงาน
  9. การจัดงบประมาณ ปัจจัยทรัพยากรต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานครอบคลุมถึงงบประมาณที่จะใช้ในการลงทุน และการพิจารณาจัดรายได้เพื่อนำมาตอบแทนแก่บุคลากร
- สรุปได้ว่า กระบวนการบริหารเป็นกระบวนการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์กร โดยอาศัยกระบวนการบริหารที่มีความคล้ายคลึงกันมี 4 กระบวนการ คือ การวางแผน การจัดองค์การ การวินิจฉัยสั่งการ การควบคุม
- ความหมายของการบริหารการศึกษา**
- นักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้
- ประมวล รุจนเสรี (2542: 11) ให้ความหมายของการบริหารการศึกษาไว้ว่า หมายถึง การดำเนินการจัดการศึกษา โดยกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องร่วมมือกัน เพื่อพัฒนาสมาชิกขององค์กร

ให้มีความรู้ ความสามารถเป็นคนดีของสังคมและมีประสิทธิภาพด้วยกระบวนการบริหารที่สอดคล้องและเหมาะสม

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543 : 12) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารการศึกษา คือ ความพยายามของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมกันจัดกิจกรรมทางการศึกษาโดยใช้กระบวนการทางการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่วางไว้อย่างชัดเจนเหมาะสม และสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาหรือหน่วยงานแต่ละแห่งและจะต้องร่วมมือกันบริหารจัดการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาให้ผู้รับบริการมีความพึงพอใจ

วิโรจน์ สารรัตนะ (2546 : 28) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การดำเนินงานของกลุ่มบุคคลเพื่อให้การบริการทางการศึกษาแก่สมาชิกในสังคม ซึ่งเป็นทั้งการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขั้นอุดมศึกษาและการศึกษาตลอดชีวิต โดยให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่พระราชบัญญัติการศึกษา กำหนดขึ้น

ธีระ รุญเจริญ (2548 : 16) ได้ให้ความหมายของการบริหารการศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่กลุ่มบุคคลร่วมมือกันจัดการศึกษาหรือดำเนินการ เพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคม ได้แก่ เด็ก เยาวชน และประชาชน ในด้านความสามารถ ทักษะคิด พฤติกรรม คุณธรรมหรือค่านิยมเพื่อให้เป็นกำลังคนที่มีประสิทธิภาพเพียบพร้อมด้วยคุณค่าของความเป็นมนุษย์ โดยกระบวนการต่าง ๆ ที่เป็นระเบียบแบบแผนทั้งในและนอกสถานศึกษาอันเป็นกระบวนการต่อเนื่องตลอดชีวิต

สรุปได้ว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การดำเนินงานในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในทุกด้านที่เกิดจากบุคคลากรหลาย ๆ คนร่วมมือกันบริหารจัดการ โดยใช้กระบวนการทางการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ อาศัยวิธีการจัดการองค์กรที่เหมาะสม และสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาหรือหน่วยงานแต่ละแห่ง เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้สามารถพัฒนาสมาชิกในสังคมให้มีความรู้ ความสามารถ มีคุณภาพ และเป็นคนดีของสังคม บรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ความสำคัญของการบริหารการศึกษา

นักวิชาการได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารการศึกษา ไว้ดังนี้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543 : 2) ได้ให้ความสำคัญของการบริหารการศึกษาไว้ว่า สถานศึกษาเป็นสังคมหนึ่ง ซึ่งประกอบไปด้วยบุคคลหลาย ๆ บุคคล ทำกิจกรรมและปฏิบัติงานในระบบกลุ่มบุคคล และประสานประโยชน์ให้เกิดแก่บุคคลและกลุ่มบุคคลนั้น ร่วมมือร่วมใจกันทำงาน เพื่อที่จะยังผลให้เกิดการทำงานที่บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ การที่มนุษย์มาอยู่ร่วมกันเพื่อทำงานดังกล่าว ย่อมเกิดความขัดแย้งและการร่วมมือกันทำงาน เมื่อการบริหารต้องเกี่ยวข้องกับมนุษย์ การรวบรวม การจัดการเกี่ยวกับทรัพยากรมนุษย์ในหน่วยงานหรือสถานศึกษา ตลอดจนปัจจัยอื่น ๆ

ที่จำเป็นต่อการทำงานจึงจำเป็นต้องเกิดขึ้น เรื่องของการบริหารการศึกษาจึงนับเป็นสิ่งสำคัญเพราะการบริหารการศึกษามีบทบาทที่สำคัญต่อการทำงานของมนุษย์ ให้การทำงานมีประสิทธิภาพ และได้ผลมากที่สุด

ปัญญา แก้วกีฐ (2545 : 15) ได้ให้ความสำคัญของการบริหารการศึกษาไว้ว่า สถานศึกษาเป็นสถาบันที่รับผิดชอบในการสร้างเสริมบุคลิกภาพ อุปนิสัย และความรู้ความสามารถให้แก่พลเมืองทั้งชาติ ขณะเดียวกันก็มีหน้าที่เตรียมเยาวชนให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมอีกด้วย การบริหารการศึกษาก็มีความสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. เพื่อให้งานหรือภารกิจ ได้ดำเนินไปอย่างเป็นระบบและมีระเบียบ ไม่ก้าวก่ายกัน สามารถเรียงลำดับความสำคัญและความรีบด่วนของงานได้

2. เพื่อให้การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดนั้นเกิดประสิทธิภาพสูงสุด เนื่องจากการดำเนินงานนั้นต้องอาศัยทรัพยากรต่าง ๆ ทั้งที่เป็นทรัพยากรมนุษย์และทรัพยากรที่ไม่ใช่มนุษย์ แต่ทรัพยากรดังกล่าวมีจำนวนจำกัด ผู้รับผิดชอบจึงต้องหาทางใช้ทรัพยากรให้เป็นประโยชน์หรือเกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยอาศัยความสำคัญ ความเร่งด่วนและวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน เป็นเครื่องตัดสิน

3. เพื่อเป็นการกระจายงานให้บุคลากรในหน่วยงาน การจัดการจะเป็นเครื่องช่วยให้ผู้บริหารได้แจกจ่ายหรือกระจายความรับผิดชอบให้บุคลากรต่าง ๆ ตามความสามารถของแต่ละบุคคลได้

4. เพื่อให้การดำเนินงานของสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีทิศทางหรือเป้าหมายที่แน่ชัด ทั้งนี้เพราะในการจัดการนั้นจะต้องมีการกำหนดจุดประสงค์ให้แน่ชัด จุดประสงค์จะเป็นเครื่องกำหนดทิศทางในการดำเนินงานของสถานศึกษาว่าจะจะไปในทิศทางใด

ปรัชญา เวสารัชช (2545 : 1 - 3) ได้ให้ความสำคัญของการบริหารการศึกษาไว้ว่าเป็นการบริหารจัดการที่มีระบบ และดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีบุคคลและหน่วยงานที่รับผิดชอบ เข้าร่วมดำเนินการ มีรูปแบบ ขั้นตอน กติกาและวิธีดำเนินการ มีทรัพยากรสนับสนุน มีกระบวนการประเมินผลการศึกษาที่เที่ยงตรง และเชื่อถือได้ ซึ่งการศึกษาส่งผลกระทบและมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม วิทยาการ และเทคโนโลยีที่จำเป็นในการทำงาน และการใช้ชีวิตในสังคม ยิ่งการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ เป็นไปอย่างรวดเร็วอันเป็นผลจากการพัฒนาการทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และเทคโนโลยีด้านการสื่อสารใหม่ ๆ พัฒนาการเหล่านี้ย่อมท้าทายต่อการบริหารการศึกษา ดังนั้นการบริหารการศึกษาก็มีความสำคัญที่ต้องมุ่งไปสู่เป้าหมายที่พึงประสงค์ร่วมกันของสังคม ต้องนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของมนุษย์อย่างแท้จริง ตรงตามเป้าหมายร่วมกัน รวมทั้งการใช้ทรัพยากรร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า การบริหารการศึกษานั้นมีความจำเป็นและมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะในการพัฒนาบุคคล พัฒนาสังคม หรือการพัฒนาประเทศชาตินั้นต้องการคนที่ได้รับการฝึกฝนพัฒนาให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในด้าน ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรม เนื่องจากสังคมในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา โลกก้าวเข้าสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ ความรู้จึงเป็นเครื่องมือจำเป็นที่ขาดไม่ได้ การบริหารการศึกษาจำเป็นต้องได้รับการปรับเปลี่ยนพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เหมาะสมกับความเปลี่ยนแปลงในแต่ละยุคสมัย ความรู้ที่ทันสมัยที่เหมาะสมกับสถานการณ์จะช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ การพัฒนาการบริหารการศึกษารองานอย่างต่อเนื่องจึงเปรียบเสมือนขุมพลังสำหรับการอยู่รอดและการพัฒนา ทั้งสำหรับบุคคล สังคม และประเทศชาติโดยรวม

กระบวนการบริหารการศึกษา

กระบวนการบริหารการศึกษา เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างหนึ่งที่ผู้บริหารทุกคนต้องใช้ในการบริหารการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งต้องอาศัยกระบวนการบริหารที่เป็นขั้นตอน ตรงตามสภาพปัญหาและบริบทของหน่วยงาน โดยอาศัยการมีส่วนร่วมจากบุคลากรทุกฝ่ายอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน มีนักวิชาการหลายท่านได้เสนอกระบวนการบริหารการศึกษาว่างไว้ต่าง ๆ กัน ดังนี้

ปรัชญา เวสารัชช์ (2545 : 4) ให้ความเห็นว่า กระบวนการบริหารการศึกษาจะต้องดำเนินการไปตามกระบวนการ 5 ขั้นตอน คือ

1. Planning คือ การกำหนดแผนงานและโครงการล่วงหน้า
2. Organizing คือ การจัดองค์การ และการกำหนดตำแหน่งหน้าที่
3. Directing คือ การอำนวยการ สั่งการ และมอบหมายงาน
4. Coordinating คือ การประสานงาน เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานและตำแหน่งต่าง ๆ ในหน่วยงาน
5. Controlling คือ การควบคุมงาน เป็นการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546 : 16) ได้กล่าวถึงกระบวนการบริหารการศึกษาไว้ว่า ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Planning) การจัดสรรทรัพยากร (Allocating) การกระตุ้น (Stimulating) การประสานงาน (Coordinating) การประเมินผล (Evaluatong)

วิโรจน์ สารรัตนะ (2546 : 1) กล่าวไว้ว่า กระบวนการบริหารการศึกษาเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์การ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การนำ (Leading) การควบคุม (Controlling)

สรุปได้ว่า กระบวนการบริหารการศึกษาเป็นแนวทาง เทคนิค หรือวิธีการ ซึ่งประกอบด้วย กระบวนการหลัก ๆ ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์การ การอำนวยการ การประสานงาน การควบคุมงาน การตัดสินใจ การจัดคนเข้าทำงาน การจัดสรรทรัพยากร การติดต่อสื่อสาร การประเมินผล และการปรับปรุง รวมทั้งการกระตุ้นหรือการจูงใจ เป็นต้น ที่ผู้บริหารนำมาใช้ในการ ปฏิบัติภารกิจการบริหารการศึกษา ให้ประสบความสำเร็จบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

แนวคิดหลักธรรมาภิบาล

ความหมายของธรรมาภิบาล

ทิพาวดี เมฆสุวรรณ (2543 : 4) ได้ให้ความหมายว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง กรอบในการ บริหารจัดการขององค์การต่าง ๆ ในการบริหาร ระบบบริษัทก็จะเรียกว่า การกำกับดูแลกิจการที่ดี (Corporate Good Governance) ในราชการก็เรียกว่า ธรรมาภิบาลภาครัฐ (Public Governance) ซึ่งกรอบการบริหารจัดการนี้มีทั้งดีและไม่ดีที่ดี เรียกว่า ธรรมาภิบาล (Good Governance) ที่ไม่ดี เรียกว่า อธรรมาภิบาล (Bad Governance)

ถวิล มาตรการเยี่ยม (2544 : 12) กล่าวว่า ธรรมาภิบาล ทำหน้าที่เป็นกลไก เป็นเครื่องมือและ แนวทางการดำเนินงานที่เชื่อมโยงกันของภาคเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง โดยเน้นความจำเป็น ของการสร้างความร่วมมือของรัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน อย่างจริงจังและต่อเนื่องเพื่อให้ ประเทศมีพื้นฐานระบอบประชาธิปไตยที่เข้มแข็ง มีความชอบธรรมทางกฎหมาย มีเสถียรภาพ มีโครงสร้าง มีกระบวนการบริหารที่มีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ อันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน โดยมีการเลือกใช้คำที่แตกต่าง เช่น ธรรมาภิบาล ธรรมรัฐ สุประศาสนการ ประชารัฐ การปกครองที่ดี การบริหารจัดการที่ดี

ปัญญา ฉายะจินดาวงศ์ และรัชณี ภู่อระกูด (2544 : 3) กล่าวว่า ธรรมาภิบาล (Good Governance) หมายถึง การบริหารการจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อการพัฒนา ของประเทศ โดยมีการเชื่อมโยงองค์ประกอบทั้ง 3 ส่วนของสังคม คือ ภาครัฐ ภาคเอกชน และ ภาคประชาสังคม และให้มีการสนับสนุนซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ ระหว่างเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอย่างสมดุล ส่งผลให้สังคมดำรงอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ตลอดจนมีการใช้อำนาจในการพัฒนาประเทศชาติให้เป็นไปอย่างมั่นคงยั่งยืน และมีเสถียรภาพ

เกษม วัฒนชัย (2546 ก : 23) กล่าวว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง การกำกับที่ดี การดูแล อย่างดี เป็นหลักคิดสำหรับการบริหารจัดการที่ดี เพื่อประกันว่าในองค์การจะไม่มี การฉ้อราษฎร์ บังหลวง

ฉคจ จันทรทัสม (2548 : 2) กล่าวว่า การบริหารจัดการที่ดี หรือ ธรรมาภิบาล หมายถึง กระบวนการตัดสินใจ และการนำผลการตัดสินใจปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับกิจการสาธารณะและ สิทธิมนุษยชน โดยหลักการบริหารจัดการที่ดี ต้องปราศจากการบิดเบือนใช้ประโยชน์ในทางที่ผิด และคอร์รัปชัน และเป็นไปตามกฎหมาย

สรุปได้ว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง ระบบกลไกของรัฐที่มีความแข็งแกร่ง ในการบริหารจัดการประเทศให้เป็นไปตามกฎ ข้อบังคับ ระเบียบตามที่กำหนดไว้ มีความถูกต้องเป็นธรรม ใน 3 เรื่องใหญ่ ๆ คือ การเมืองที่โปร่งใส รับผิดชอบต่อสังคม และถูกตรวจสอบได้ เป็นแนวทาง ที่สำคัญที่จะจัดระเบียบให้สังคม ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนให้สามารถอยู่ร่วมกัน มีความรู้รักสามัคคีในการปฏิบัติงานร่วมกัน และนำมาซึ่งความเจริญในด้านต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ

ความสำคัญของธรรมาภิบาล

ปัจจุบันธรรมาภิบาลมีความสำคัญต่อองค์กร ชุมชน สังคม และประเทศชาติเพื่อใช้ในการบริหารจัดการที่ดี นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของธรรมาภิบาล ไว้ดังนี้

บุษบง ชัยเจริญวัฒนะ และบุญมี ลี (2544 : 2 - 3) ได้กล่าวว่า ธรรมาภิบาล มีความสำคัญ ในการจะช่วยให้ระบบของรัฐมีความยุติธรรมเป็นที่น่าเชื่อถือทั้งในและต่างประเทศ อีกทั้งนำไปสู่ การลดปัญหาการทุจริตซึ่งป็นปัญหาเรื้อรังของบ้านเมืองได้

ประพัฒน์ โพธิวรคุณ (2544 : 1) ได้กล่าวว่าความสำคัญของธรรมาภิบาลเป็น มาตรฐานสากลที่บ่งชี้ถึงระดับการพัฒนาของประเทศทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

ยุทธ วรฉัตรธาร (2544 : 8 - 11) ได้กล่าวว่า ความสำคัญของธรรมาภิบาลจะช่วยลด ปัญหาการคอร์รัปชันบงหลวงและส่งเสริมให้คนมีความซื่อสัตย์สุจริต

สรุปได้ว่า ความสำคัญของธรรมาภิบาลนั้นเป็นยุทธศาสตร์แนวทางหนึ่งที่สำคัญในการ นำมาเป็นกรอบพัฒนาประเทศเพื่อให้เกิดหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี ที่จะนำองค์กร ไปสู่ เป้าหมาย ซึ่งธรรมาภิบาลจะช่วยให้ระบบของรัฐมีความยุติธรรมเป็นมาตรฐานสากลที่จะใช้ ขับเคลื่อนองค์กรให้มีประสิทธิภาพ

ลักษณะของธรรมาภิบาล

อานันท์ ปันยารชุน (2542 : 14) กล่าวว่า ลักษณะของธรรมาภิบาล คือผลลัพธ์ของ การจัดกิจกรรมซึ่งบุคคลและสถาบันทั่วไปภาครัฐและเอกชนมีผลประโยชน์ร่วมกันได้กระทำ ลงไปหลายทาง มีลักษณะเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งอาจนำไปสู่การผสมผสาน ผลประโยชน์ที่หลากหลายและขัดแย้งกัน

เสนีย์ คำสุข (2544 : 58) กล่าวถึง ลักษณะของธรรมาภิบาลว่า ธรรมาภิบาลเป็นทั้ง แนวความคิดทั่วไป จนถึงระดับอุดมการณ์และมีขอบเขตที่เป็นอุดมคติ ธรรมาภิบาลเป็นทั้งหมด

และผล เป็นทั้งวิธีการในการปฏิบัติ (Means) และเป็นเป้าหมาย (Ends) หรือผลลัพธ์ (Result) ธรรมเนียมปฏิบัติเป็นแนวคิดในเชิงบวกหรือคุณธรรมความดีระดับที่พัฒนามากแล้วของมวลมนุษยชาติ ธรรมเนียมปฏิบัติกับประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์กันจนเกือบแยกไม่ออก ถ้าประชาธิปไตยในสังคมไทยยังอ่อนแอกระแสนิยมธรรมเนียมปฏิบัติในหมู่คนไทยก็ยังอ่อนแออยู่

วนิดา แสงสารพันธ์ (2544 : 42) กล่าวว่า การบริหารจัดการแบบธรรมเนียมปฏิบัติต้องมี กฎเกณฑ์เป็นตัวกำหนดความสัมพันธ์ของทุกภาคในสังคมซึ่งกฎเกณฑ์นี้อาจหมายถึง รัฐธรรมนูญ กฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ และกฎเกณฑ์ที่มีได้เป็นลายลักษณ์อักษร เช่น กฎเกณฑ์ทางธรรมเนียม ประเพณี ศาสนา และศีลธรรมด้วย

บุษบง เจริญชัยวัฒน์ และบุญมี ลี (2544 : 6) กล่าวว่า ธรรมเนียมปฏิบัติเป็นแนวคิดในสาขา รัฐศาสตร์ โดยเป็นคำที่รวมกลุ่มคำประชาธิปไตยประชาสังคม การมีส่วนร่วมของประชาชน สิทธิมนุษยชน การพัฒนาที่ยั่งยืน นักรัฐศาสตร์ส่วนหนึ่งเห็นว่าธรรมเนียมปฏิบัติเป็นมิติใหม่ที่เน้นบทบาทของผู้บริหารในการที่จะปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ มีการตรวจสอบ ประเมินผลงานได้อย่างชัดเจน และมีการแข่งขันเพื่อการบริหารที่ดีขึ้น ข้อสังเกตที่น่าสนใจเกี่ยวกับธรรมเนียมปฏิบัติคือ การมีประชาธิปไตย โดยไม่ได้หมายความว่า จะนำไปสู่การมีธรรมเนียมปฏิบัติเสมอไป แต่จะเป็นพื้นฐานที่ดีช่วยสนับสนุนให้มี ธรรมเนียมปฏิบัติมากขึ้น

บุญเสริม วิสกุล (2547 : 67) ได้กล่าวถึงลักษณะขององค์กรธรรมเนียมปฏิบัติ ดังนี้

1. มีอุดมการณ์และเป้าหมายที่สูงส่ง
2. มีการดำเนินการที่เรียบร้อยสู่เป้าหมายที่มีประสิทธิภาพ
3. การบริหารงานไม่สับสน ข้าราชการมีความรักสามัคคีภายในหน่วยงานและระหว่าง หน่วยงานทุกหน่วยงานร่วมมือกันทำงาน มีเป้าหมายที่ร่วมกัน
4. มีความเที่ยงธรรมในการบริหารงาน ทั้งที่เป็นการบริหารงานภายในหน่วยงาน และกรณีที่เป็นการบริหารที่กระทบถึงผู้รับบริหาร
5. ซื่อตรง โปร่งใส อย่างเสมอต้นเสมอปลาย เปิดเผยได้ ไม่ทำงานแบบผักชีโรยหน้า มีความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน ให้บริการที่ดีแก่ประชาชน และเป็นที่พึ่งได้ทุกกรณีที่มีปัญหา
6. ชื่อเสียงที่ดีในทุก ๆ เรื่อง เป็นที่ยอมรับโดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่หน่วยงานอื่นได้

สรุปได้ว่า ธรรมเนียมปฏิบัติ จะต้องมียุทธศาสตร์เป็นแนวทางที่ดำเนินการเกี่ยวข้องกับบรรทัดฐาน ระบบกลไกเป็นทั้งเหตุและผล ซึ่งทำให้การบริหารกิจการบ้านเมืองมีประสิทธิภาพประกอบด้วย 6 หลัก คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ หลักการมีส่วนร่วม และหลักความคุ้มค่า เป็นกระบวนการความสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างภาครัฐสังคมเอกชน และประชาชน และผู้เกี่ยวข้องในการร่วมมือกัน

องค์ประกอบของธรรมาภิบาล

นักวิชาการได้กล่าวถึงองค์ประกอบของธรรมาภิบาลไว้หลายแนวคิด ดังนี้

สมหมาย ปฐมวิชัยวัฒน์ (2544 : 53) กล่าวว่า หลักธรรมาภิบาลประกอบด้วย ความสมเหตุสมผลที่อธิบายได้ (Accountability) ความโปร่งใสเข้าใจตรงกัน ความสำนึกในหน้าที่ และความรับผิดชอบ (Responsibility) ความเสมอภาคและเป็นธรรม (Equitable Treatment)

โสมนัส ฌ บางช้าง (2544 : 50) กล่าวว่า ธรรมาภิบาลต้องคำนึงถึงหลักสำคัญ คือ ความโปร่งใส ความซื่อสัตย์ (Integrity) ความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานตามหน้าที่และความสามารถในการแข่งขัน (Competitiveness)

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2546 : 3) ได้กำหนดระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 และต่อมาได้ตราพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ให้สอดคล้องกับนโยบายการปฏิรูปราชการ โดยกำหนดให้ส่วนราชการและข้าราชการปฏิบัติราชการตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีหรือธรรมาภิบาล ซึ่งมีองค์ประกอบของธรรมาภิบาลด้วยหลักการ 6 ประการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบต่อสังคม และหลักความคุ้มค่า ซึ่งแต่ละหลักสามารถจำแนกได้ 3 ระดับ คือ ระดับประเทศ ระดับภาครัฐ และระดับองค์กร โดยมีสาระสำคัญดังนี้

ถวิลวดี บุรีกุล และคณะ (2547 : 43) กล่าวว่า พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี พุทธศักราช 2546 เป็นกฎหมายที่เกิดขึ้นตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ฉบับที่ 5 พุทธศักราช 2545 มาตรา 3(1) เพื่อการปฏิรูประบบราชการให้มีการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลโดยยึดหลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วย 6 หลัก ได้แก่ นิติธรรม คุณธรรม โปร่งใส มีส่วนร่วม รับผิดชอบต่อสังคม และหลักความคุ้มค่า โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญของการออกพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว เพื่อกำหนดกระบวนการทำงานของหน่วยงานของรัฐให้บรรลุเป้าหมายสำคัญ คือ

1. การบริหารราชการเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน
2. การบริหารราชการเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ
3. การบริหารราชการที่มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจ
4. การไม่มีขั้นตอนปฏิบัติงานเกินความจำเป็นและต้องลดขั้นตอนลง
5. การปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์
6. การให้ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ
7. การประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

การกำหนดให้ทุกส่วนราชการปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี จึงเป็นหัวใจของการปฏิรูประบบราชการ เพราะเป็นเรื่องการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการ เพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์หลักหรือผลลัพธ์สุดท้ายที่พึงประสงค์ของการพัฒนาระบบราชการไทย คือ การพัฒนาคุณภาพการให้บริการประชาชนที่ดีขึ้น ปรับบทบาท ขนาดและภารกิจให้มีความเหมาะสม ยกระดับขีดความสามารถ และมาตรฐานการทำงานให้อยู่ในระดับสูงเทียบเท่าเกณฑ์สากล และตอบสนองต่อการปกครองในระบบประชาธิปไตย

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของธรรมาภิบาล เป็นหลักการบริหารบ้านเมืองที่ดีในแต่ละหน่วยงานเป็นการสร้างความสามัคคีร่วมกัน เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาของชาติ ซึ่งประกอบไปด้วย 6 หลัก คือ หลักนิติธรรม หลักความคุ้มค่า หลักความรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม และหลักคุณธรรม เพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์หลักหรือผลลัพธ์สุดท้ายที่พึงประสงค์ของการพัฒนาระบบราชการไทย คือ การพัฒนาคุณภาพการให้บริการประชาชนที่ดีขึ้น ปรับบทบาท ขนาดและภารกิจให้มีความเหมาะสม ยกระดับขีดความสามารถ และมาตรฐานการทำงานให้อยู่ในระดับสูงเทียบเท่าเกณฑ์สากล และตอบสนองต่อการปกครองในระบบประชาธิปไตย

การบริหารจัดการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 35 กำหนดให้สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามมาตรา 34 (2) เฉพาะที่เป็นโรงเรียนมีฐานะเป็นนิติบุคคล ความเป็นนิติบุคคลของโรงเรียนก่อให้เกิดอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายเอกชน และกฎหมายมหาชนหลายอย่าง ทำให้ความรับผิดชอบสูงขึ้นกว่าเดิม การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการยังมีความจำเป็นมากขึ้นซึ่งระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการบริหารจัดการโรงเรียนนิติบุคคล พ.ศ. 2546 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของโรงเรียน ดังนี้ (ธีระ รุญเจริญ. 2549 : 30 - 33)

1. ให้สถานศึกษามีวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่เพื่อจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ และกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ
2. ในกิจการทั่วไปของสถานศึกษาที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก ให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาเป็นผู้แทนของนิติบุคคลสถานศึกษา
3. ให้สถานศึกษามีอำนาจปกครอง ดูแล บำรุง รักษา ใช้จ่าย และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินที่มีผู้ทูลเกล้าฯ ให้แก่สถานศึกษา เว้นแต่การจำหน่ายอสังหาริมทรัพย์ที่มีผู้ทูลเกล้าฯ ให้สถานศึกษา ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ เมื่อจำหน่ายอสังหาริมทรัพย์ตามวรรคหนึ่งแล้วให้สถานศึกษารายงานให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทราบโดยเร็ว ในกรณีที่มีความจำเป็น

เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา เลขานุการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อาจวางระเบียบเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคตามวรรคหนึ่งก็ได้

4. ในกรณีที่จะต้องมีการจดทะเบียนสิทธิ ขึ้นทะเบียนหรือดำเนินการทางทะเบียนใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้แก่สถานศึกษา ให้สถานศึกษาสามารถดำเนินการทางทะเบียนดังกล่าวได้ในนามนิติบุคคลสถานศึกษา

5. ในกรณีนิติบุคคลสถานศึกษาถูกฟ้องคดี ให้สถานศึกษารายงานให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อแจ้งให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทราบ เพื่อดำเนินการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบดำเนินคดีโดยเร็ว ในกรณีที่นิติบุคคลสถานศึกษา จะเป็นโจทก์ฟ้องคดีในนามของตน ให้กระทำได้เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้สถานศึกษา โดยจะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ และผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่สถานศึกษานั้นสังกัด

6. สถานศึกษามีอิสระในการบริหารจัดการงบประมาณในฐานะของที่ตั้งไว้ สำหรับสถานศึกษาตามที่ได้รับกำหนดวงเงิน และได้รับมอบอำนาจจากเลขานุการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ตามหลักเกณฑ์ที่เลขานุการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด ทั้งนี้ยกเว้นงบประมาณในหมวดเงินเดือน

7. สถานศึกษามีอิสระในการบริหารจัดการเกี่ยวกับการพัสดุในส่วนที่อยู่ในความรับผิดชอบหรืออยู่ในวงเงินงบประมาณที่ได้รับมอบตามหลักเกณฑ์ที่ระบุในข้อ 6 ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์ที่เลขานุการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานประกาศกำหนด

8. การรับบริจาคเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้แกสถานศึกษา ให้สถานศึกษาบริหารจัดการตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการรับเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้ทางราชการ และตามหลักเกณฑ์ที่เลขานุการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด การบริหารงานจะต้องเป็นรูปแบบใหม่ เพราะประสิทธิภาพของการดำเนินงานของโรงเรียน ขึ้นอยู่กับผู้อำนวยการสถานศึกษาซึ่งเป็นผู้นำในการบริหารจัดการศึกษา

9. การบริหารจัดการเกี่ยวกับการเงินและบัญชีของสถานศึกษา ให้เป็นไปตามระเบียบที่เลขานุการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานประกาศกำหนด

10. ให้สถานศึกษาจัดทำบัญชีแสดงรายการรับจ่ายเงินและทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้ตามข้อ 6 ไว้เป็นหลักฐาน และให้สรุปรายการบัญชีทรัพย์สินดังกล่าว รายงานให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่สถานศึกษานั้นสังกัดทราบทุกสิ้นปีงบประมาณ ให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดให้มีการตรวจสอบความถูกต้องของบัญชีทรัพย์สิน แล้วรายงานให้เลขานุการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทราบโดยเร็ว

11. การบริหารงานบุคคลของสถานศึกษาให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

12. เมื่อมีประกาศยุบ รวม เลิกสถานศึกษา ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จัดให้มีการตรวจสอบทรัพย์สินและชำระบัญชี รวมทั้งดำเนินการ โอนหรือจำหน่ายทรัพย์สินที่ยังคงเหลืออยู่ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด

13. ให้เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานรักษาการให้เป็นไปตามระเบียบนี้
 หนึ่งในการบริหารงานของสถานศึกษา ซึ่งได้รับการกระจายอำนาจตามมาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ใน 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร และด้านบริหารทั่วไป ทำให้มีความจำเป็นต้องยึดหลักธรรมาภิบาลเป็นหลักในการบริหารจัดการ จึงจะนำไปสู่ความสำเร็จและมีคุณภาพ ซึ่งประกอบไปด้วยการบริหาร 6 ด้าน คือ

หลักนิติธรรม

1. ความหมายของหลักนิติธรรม

นักวิชาการได้ให้ความหมายของหลักนิติธรรม ไว้ดังนี้

วิระ ไชยธรรม (2542 : 2) กล่าวว่า หลักนิติธรรม หมายถึง หลักการใช้กฎหมายที่เป็นบรรทัดฐานในการปกครองกฎหมายนี้อาจหมายถึง ตัวบทกฎหมาย ระเบียบวินัยข้อบังคับ กติกา หรือข้อตกลงในระดับต่าง ๆ รวมถึงกฎหมายที่มีได้เป็นลายลักษณ์อักษร เช่น ขนบธรรมเนียมประเพณี ศาสนา และศีลธรรม โดยการใช้กฎหมายดังกล่าวต้องมีความยุติธรรม ความเสมอภาค ความเป็นธรรมและมีความชอบธรรม ได้รับการยอมรับและปฏิบัติตาม

สถาบันพระปกเกล้า (2549 : 12) ได้ให้ความหมายว่า หลักนิติธรรม หมายถึง การตรากฎหมายที่ถูกต้อง เป็นธรรม บังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย การกำหนดกฎ กติกาและการปฏิบัติตามกติกานั้นที่ตกลงกันไว้อย่างเคร่งครัด โดยคำนึงถึงสิทธิ เสรีภาพความยุติธรรมของสมาชิก

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550 : 60) ได้ให้ความหมายของหลักนิติธรรมไว้ว่า หลักนิติธรรม ได้แก่ กฎระเบียบ ข้อบังคับที่ใช้ในองค์กร เป็นข้อตกลงร่วมกัน และบังคับใช้ กฎระเบียบ หรือข้อบังคับดังกล่าว ต้องเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับจากฝ่ายสมาชิกทุกฝ่าย ในองค์กร กฎ และข้อบังคับเหล่านั้นต้องนำมาซึ่งความเสมอภาคของสมาชิกในองค์กร รวมทั้งสร้างสภาพที่เอื้อต่อการควบคุม และการพัฒนาสังคมด้วย

สรุปได้ว่า หลักนิติธรรม หมายถึง การปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ โดยยึดถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจ หรืออำนาจของบุคคลจะต้องคำนึง ความเป็นธรรม และความยุติธรรมรวมทั้งมีความรัดกุมและรวดเร็ว

2. ความสำคัญของหลักนิติธรรม

นักวิชาการได้ให้ความสำคัญของหลักนิติธรรม ไว้ดังนี้

วีระ ไชยธรรม (2542 : 4) กล่าวถึงความสำคัญของหลักนิติธรรม คือ การมีกฎหมาย รวมถึงมีกฎระเบียบที่เป็นธรรมกับทุกฝ่าย มีการบังคับใช้อย่างเสมอภาคและไม่มีทางเลือกปฏิบัติ ไม่มีมาตรฐานเชิงซ้อน (Double Standard) มีการดูแลและปฏิบัติให้เป็นไปตามกรอบของกฎหมาย ไม่มีการใช้กฎหมายแสวงหาผลประโยชน์มิชอบ มีการปรับปรุงให้ทันสมัยสอดคล้องกับอารยประเทศ มีกรอบการปฏิบัติที่เคารพสิทธิและเสรีภาพของประชาชน รวมทั้งกำหนด กรอบเวลา การปฏิบัติที่ชัดเจนให้ประชาชนทราบ

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ (2545 : 83 - 84) กล่าวว่า ความสำคัญประการหนึ่งของหลักนิติธรรม คือ ต้องมีการเคารพกฎเกณฑ์ แยกเรื่องส่วนตัวกับการใช้อำนาจหน้าที่ในตำแหน่ง เพราะจะเป็นฐานของการคอร์รัปชันทั้งหมด ระบบอุปถัมภ์เป็นเรื่องสายสัมพันธ์ส่วนตัว กฎหมายจะศักดิ์สิทธิ์เฉพาะกับคนที่ไม่รู้จัก ซึ่งเรียกว่า หลักการบริหารจัดการที่ดี

สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน (2545 : 125) ได้สรุปความสำคัญของหลักนิติธรรม คือ ต้องมีกติกางานในการทำงานกับคนหมู่มากจะต้องวางกติกาให้เป็นที่รับรู้โดยทั่วกัน เมื่อกติกาเป็นอย่างไร ก็ต้องปฏิบัติตามนั้น ต้องมีการเคารพกฎเกณฑ์ ต้องแยกเรื่องส่วนตัวกับหน้าที่เพราะจะเป็นฐานของการคอร์รัปชัน

สถาบันพระปกเกล้า (2549 : 42 - 43) ให้ความสำคัญของหลักนิติธรรมว่าเป็นหลักที่มีความมุ่งหมายเพื่อที่จะคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนจากการใช้อำนาจของรัฐ หลักดังต่อไปนี้เป็นหลักการสำคัญอันเป็นสาระสำคัญของหลักนิติธรรม ดังนี้

1. หลักการแบ่งแยกอำนาจ หลักการแบ่งแยกอำนาจเป็นพื้นฐานที่สำคัญของหลักนิติธรรมเพราะหลักนิติธรรม ไม่สามารถจะสถาปนาขึ้นมาได้ในระบบการปกครองที่ไม่มี การแบ่งแยกอำนาจ ไม่มีการควบคุมตรวจสอบซึ่งกันและกันระหว่างอำนาจฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการ อำนาจทั้งสามมิได้แบ่งแยกออกจากกันโดยเด็ดขาด หากแต่มีการถ่วงดุลกัน (Check and Balance) เพื่อให้สิทธิและเสรีภาพของประชาชน ได้รับความคุ้มครอง

2. หลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน สิทธิเสรีภาพของบุคคลและสิทธิในความเสมอภาคทั้งสองประการนี้ถือว่าเป็นพื้นฐานของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ การแทรกแซงในสิทธิและเสรีภาพของปัจเจกบุคคล โดยอำนาจรัฐจะกระทำได้อีกต่อเมื่อมีกฎหมายซึ่งผ่านการเห็นชอบจากตัวแทนของประชาชนหรือรัฐสภาเท่านั้น โดยกฎหมายที่จำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนนั้น จะต้องไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเฉพาะเจาะจง

3. หลักความชอบธรรมด้วยกฎหมายของฝ่ายตุลาการและฝ่ายปกครอง เป็นหลักที่เรียกว่า หลักความผูกพันต่อกฎหมายของฝ่ายตุลาการและฝ่ายปกครอง ซึ่งหมายความว่า การใช้กฎหมายของฝ่ายตุลาการที่ดี หรือฝ่ายปกครองที่ดีจะต้องผูกพันต่อบทบัญญัติของกฎหมายที่ออกโดยองค์กรนิติบัญญัติอันเป็นองค์กรที่มีพื้นฐานมาจากตัวแทนของประชาชนจะกระทำมิได้เฉพาะภายใต้เงื่อนไขของรัฐธรรมนูญ

4. หลักความชอบด้วยกฎหมายในทางเนื้อหา เป็นหลักที่เรียกร้องให้ฝ่ายนิติบัญญัติหรือฝ่ายปกครอง กำหนดหลักเกณฑ์ในทางกฎหมายให้เป็นไปตามหลักความแน่นอนของกฎหมาย หลักห้ามมิให้กฎหมายมีผลย้อนหลัง และหลักความพอควรสมควรแก่เหตุประกอบด้วย 1) หลักความชัดเจนของกฎหมาย 2) หลักคุ้มครองความสุจริต

5. หลักความเป็นอิสระของผู้พิพากษา หลักนี้เป็นข้อเรียกร้องเพื่อให้ผู้พิพากษาสามารถทำภาระหน้าที่ตุลาการได้โดยปราศจากการแทรกแซงใด ๆ โดยมุ่งหมายให้ผู้พิพากษามีความผูกพันเฉพาะต่อกฎหมายและพิจารณาพิพากษาภายใต้มนโธธรรมของตนเท่านั้น

6. หลักไม่มีความผิดและไม่มีโทษโดยไม่มีความหมาย เป็นหลักที่มีผลใช้กับเรื่องโทษปรับทางการปกครอง เรื่องโทษทางวินัยและโทษในทางวิชาชีพด้วย หลักนี้วางอยู่บนพื้นฐาน 4 ประการ คือ 1) หลักการกระทำ 2) หลักการกำหนดโทษทางกฎหมาย 3) หลักความแน่นอนชัดเจน 4) หลักห้ามมิให้กฎหมายมีผลย้อนหลัง

7. หลักความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ เป็นส่วนย่อยของหลักนิติธรรม หมายความว่า หากกฎหมายที่มีอยู่ในลำดับต่ำกว่าขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญดังกล่าวย่อมไม่มีผลบังคับใช้ หลักนี้เป็นข้อเรียกร้องให้อำนาจทั้งหลายผูกพันกับรัฐธรรมนูญ ซึ่งย่อมหมายความว่า การทำให้หลักที่ได้กล่าวมาข้างต้นทั้งหมดนี้มีความศักดิ์สิทธิ์ยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า หลักนิติธรรม เป็นหลักการปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ โดยยึดถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจ หรืออำนาจของบุคคลจะต้องคำนึงความเป็นธรรม และความยุติธรรม รวมทั้งมีความรัดกุมและรวดเร็วด้วย

หลักคุณธรรม

1. ความหมายของหลักคุณธรรม

นักวิชาการได้ให้ความหมายไว้หลายท่านดังนี้
สถาบันวิจัยการศึกษาศาสตร์ (2544 : 20) ให้ความหมายของหลักคุณธรรมไว้ว่า หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยธรรมาภิบาลให้บุคลากรในสถานศึกษายึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่หมู่คณะ ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้มีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย

สำนักนายกรัฐมนตรี (2546 : 60 - 65) ได้ให้ความหมายว่า หลักคุณธรรม หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม การส่งเสริมสนับสนุนการทำงานให้มีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ เป็นพลเมืองดี คือ ปฏิบัติตาม ฆราวาสธรรม ได้แก่ ศักดิ์ คือ การรักษาความสัจ ทมะ คือ การรู้จักข่มใจตนเอง ขันติ คือ การอดทน อดกลั้น และการอดออม จาคะ คือ การรู้จักละวาง ความซื่อ ความสุจริต

วสิน อินทสระ (2549 : 199) กล่าวว่า หลักคุณธรรม หมายถึง อุปนิสัยที่ดีงามซึ่งสั่งสม อยู่ในดวงจิต อุปนิสัยอันนี้ได้มาจากความพยายามและความประพฤติติดต่อกันมาเป็นเวลานาน

สถาบันพระปกเกล้า (2549 : 12) ให้ความหมายไว้ว่า หลักคุณธรรม หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม การส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทย มีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ

สรุปได้ว่า หลักคุณธรรม หมายถึง หลักการยึดมั่นในความถูกต้องดีงามเป็นกฎเกณฑ์ของการประพฤติและปฏิบัติในสังคม ส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน มีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริต เป็นนิสัยประจำชาติจนเป็นตัวอย่างที่ดีของสังคม

2. ความสำคัญของหลักคุณธรรม

นักวิชาการและหน่วยงานได้ให้ความสำคัญของหลักคุณธรรม ไว้ดังนี้

ทิพาวดี เมฆสุวรรณ (2543 : 53) ได้กล่าวว่า ความสำคัญของหลักคุณธรรมคือ ต้องมีคำว่า อุเบกขา เข้าไปด้วย อุเบกขา หมายความว่า เมื่อถึงที่สุดแล้วต้องสามารถปล่อยวางและเป็นกลาง ผิดก็ว่าไปตามผิด สิ่งแรกที่คนทำงานต้องการ นั่นคือ ความเป็นธรรม คือ ปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างมีเหตุผล ถูกต้องตามทำนองคลองธรรมที่สำคัญที่สุด คือ ความเป็นธรรมและความเสมอภาค

สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน (2545 : 125) ได้ให้ความสำคัญของหลักคุณธรรม ไว้ว่า ต้องมีการปฏิบัติต่อผู้ที่ทำงานอย่างมีความเป็นธรรม คือ ปฏิบัติอย่างมีเหตุผลอย่างถูกต้องตามทำนองคลองธรรม การใช้หลักนี้ต้องมีคำว่า อุเบกขา เข้าไปด้วย คือ ถ้าทำผิดก็ต้องตัดสินกันไป ตามความผิด

สมชาย วงศ์เกษม (2547 : 29) กล่าวถึงความสำคัญของหลักคุณธรรม คือ การไม่ทุจริต ไม่ประพฤติผิดวินัย ไม่กระทำความผิดมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณ รวมถึงการมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ปลอดจากการคอร์ปชั่นหรือนื้อราษฎร์บังหลวง การไม่ละเมิดจริยธรรมหรือธรรมเนียมปฏิบัติและกฎหมาย จะต้องทำหน้าที่โดยยึดหลักคุณธรรม ด้วยความเสมอภาค ความเท่าเทียมกัน ทั้งนี้จะต้องอยู่ภายใต้กรอบของกฎหมาย กฎ ระเบียบ คำสั่ง แนวทางปฏิบัติทั้งสิ้น

สรุปได้ว่า ความสำคัญของหลักคุณธรรม เป็นการปฏิบัติงานด้วยการประพฤติตน เป็นแบบอย่างที่ดี ด้วยความถูกต้อง ขยันหมั่นเพียร เสียสละอดทน เมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีระเบียบวินัย ซื่อสัตย์ จริงใจ มีเหตุผล มีมนุษยสัมพันธ์ รับฟังความคิดเห็น สร้างขวัญ กำลังใจ ตลอดจนส่งเสริมให้บุคลากรมีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่ราชการ

หลักความโปร่งใส

1. ความหมายของหลักความโปร่งใส

นักวิชาการได้ให้ความหมายของหลักความโปร่งใส ไว้ดังนี้

วีระ ไชยธรรม (2542 : 20) กล่าวว่า หลักความโปร่งใส หมายถึง การสร้างความไว้วางใจ ซึ่งกันและกัน ปรับปรุงกลไกการทำงานของสถานศึกษาให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูล ข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมา และมีกระบวนการตรวจสอบความถูกต้องชัดเจน

สถาบันพระปกเกล้า (2549 : 13) ได้ให้ความหมายของหลักความโปร่งใสว่า หมายถึง การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กร ทุ กวง การ ให้ มี ความ โปร่งใส

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2551 : 26) ให้ความหมายไว้ว่า หลักความโปร่งใส หมายถึง การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ให้ประชาชนเข้าถึงได้สะดวก และมีส่วนร่วมตรวจสอบความถูกต้องในการดำเนินงาน

สรุปได้ว่า หลักความโปร่งใส หมายถึง การปฏิบัติงานอย่างเปิดเผย เพียงตรง มีเอกสาร หลักฐานที่สามารถตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานตามระเบียบ แบบแผนของราชการ ด้วยความสุจริต ตรงไปตรงมา สามารถอธิบายเหตุผลตามข้อเท็จจริงอย่างถูกต้องและชัดเจน ไม่ปิดบัง อำพราง และเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานและข้อมูลข่าวสารแก่ครูผู้สอน ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง

2. ความสำคัญของหลักความโปร่งใส

หลักความโปร่งใส มีความสำคัญต่อการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เป็นการตรวจสอบความถูกต้อง มีการเปิดเผยข้อมูลอย่างตรงไปตรงมา ซึ่งเป็นสิ่งที่ช่วยแก้ปัญหา การทุจริตและคอร์รัปชันได้ทั้งในภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน จึงมีนักวิชาการได้ให้ ความสำคัญ ของ หลักความโปร่งใส ไว้ดังนี้

ทิพาวดี เมฆสวรรค์ (2543 : 56) กล่าวถึงความสำคัญของหลักความโปร่งใส ว่าเป็นคำ ค่อนข้างจะใหม่ พوراชากรไทยนำมาใช้ในที่นี้คือ การเปิดเผยทุกอย่าง แต่จริง ๆ แล้วไม่ใช่ คำว่าโปร่งใส แปลว่า ทำงานด้วยความถูกต้องเป็นธรรม พร้อมทั้งจะเปิดเผยข้อมูลให้ตรวจสอบได้

บรรศักดิ์ อูวรรณโณ (2545 : 126 - 130) กล่าวถึงความสำคัญของหลักความโปร่งใสว่าเป็นการใช้อำนาจหน้าที่ในการดำเนินงานของรัฐ ด้วยการสร้างระบบโครงสร้างองค์กรและบุคลากรซึ่งมีบทบาท หน้าที่ และพฤติกรรมที่ปฏิบัติต่อองค์กรของตนด้วยความรับผิดชอบและสามารถตรวจสอบได้ มีหลายวิธี เช่น ให้มีการกระจายโครงสร้าง และอำนาจของรัฐด้วยการสร้างกลไกให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของรัฐ

สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน (2545 : 125) ได้ให้ความสำคัญของหลักความโปร่งใสว่าการมีความโปร่งใสเกี่ยวกับการบริหารงานทุก ๆ ด้าน จะต้องมีการวางระบบงาน การกำหนดขั้นตอนที่ชัดเจน มีระบบคุณธรรมในการเลือกบุคลากร รวมถึงการให้คุณให้โทษ ฯลฯ เปิดโอกาสให้สังคมภายนอกเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และผลการดำเนินงาน โดยยึดหลักความโปร่งใส และพร้อมที่จะได้รับการตรวจสอบ

สรุปได้ว่า ความสำคัญของหลักความโปร่งใส คือ หลักการปฏิบัติงานอย่างเปิดเผยเที่ยงตรง มีเอกสารหลักฐานที่สามารถตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานตามระเบียบแบบแผนของราชการด้วยความสุจริต ตรงไปตรงมา สามารถอธิบายเหตุผลตามข้อเท็จจริงอย่างถูกต้องและชัดเจน ไม่ปิดบังอำพรางและเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานและข้อมูลข่าวสาร เป็นหลักที่แก้ไขการทุจริตคอร์รัปชัน มีการตรวจสอบได้และเปิดเผยได้อย่างชัดเจน เป็นหลัก ที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมรับรู้ในการบริหารของหน่วยงาน มีการตรวจสอบการทำงานในหน่วยงานเพื่อให้เกิดความยุติธรรม และเป็นหลักที่มีความโปร่งใสของระบบการให้คุณและระบบการให้โทษ และมีความโปร่งใสด้านการเปิดเผยของระบบงานอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง

หลักการมีส่วนร่วม

1. ความหมายของหลักการมีส่วนร่วม

หลักการมีส่วนร่วมเป็นหลักการหนึ่งของหลักธรรมาภิบาล อาจกล่าวได้ว่า หลักการมีส่วนร่วม มีความสำคัญที่สุดในหลักธรรมาภิบาล และนักวิชาการได้ให้ความหมายของหลักการมีส่วนร่วม ไว้ดังนี้

สมาน รังสิโยภยกุล (2543 : 10 - 11) กล่าวว่า หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การบริหารราชการที่ประชาชนมีโอกาสและมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจอย่างเท่าเทียมกันไม่ว่าจะเป็นโอกาสในการเข้าร่วมในทางตรงหรือทางอ้อม โดยผ่านกลุ่มผู้แทนราษฎรที่ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนโดยชอบธรรม การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างเสรีนี้ รวมถึงการให้เสรีแก่สื่อมวลชนและประชาชนในการแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ คุณลักษณะสำคัญบางประการ หน้าที่ประชาชนจะมีส่วนร่วม คือ การมีรูปแบบการปกครองและการบริหารงานที่กระจายอำนาจ

สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน (2545 : 126) ได้ให้ความหมายว่า หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การเข้าร่วมของประชาชนไม่ว่าในระดับมากหรือน้อยในองค์กร ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม ที่เกี่ยวกับการตัดสินใจเพื่อการปฏิบัติงานพัฒนา

สถาบันพระปกเกล้า (2549 : 13) ให้ความหมายของหลักการมีส่วนร่วมไว้ว่า หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแจ้งความเห็น การแจ้งความเห็น การไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติหรืออื่น ๆ

สรุปได้ว่า หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การปฏิบัติงานที่เปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ตัดสินใจ ด้วยวิธีทางแห่งประชาธิปไตยและประเมินผลเกี่ยวกับนโยบาย แผน/ปฏิทินปฏิบัติงาน ผลการปฏิบัติงานของบุคลากร และภาระงานของสถานศึกษา พร้อมทั้งการสร้างความสัมพันธ์ในองค์กร ตลอดจนร่วมกับเครือข่ายสถานศึกษาและหน่วยงานอื่นในการบริหารจัดการศึกษา

2. ความสำคัญของหลักการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมของประชาชน มีความสำคัญในการสร้างประชาธิปไตยอย่างยั่งยืน และส่งเสริมธรรมาภิบาล ตลอดจนการบริหารงาน หากการมีส่วนร่วมของประชาชนมากขึ้นเพียงใด ก็จะช่วยให้มีการตรวจสอบการทำงานของผู้บริหาร จะทำให้ผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้น อีกทั้งยังเป็นการป้องกันนักการเมือง จากการกำหนดนโยบายที่ไม่เหมาะสมกับสังคมนั้น ๆ นอกจากนี้การมีส่วนร่วมของประชาชนยังเป็นการสร้างความมั่นใจว่าเสียงของประชาชนจะมีคนรับฟัง อีกทั้งความต้องการหรือความปรารถนาของประชาชนก็จะได้รับการตอบสนอง มีนักวิชาการได้ให้ความสำคัญของหลักการมีส่วนร่วม ไว้ดังนี้

วีระ ไชยธรรม (2542 : 23) กล่าวถึงความสำคัญของหลักการมีส่วนร่วม คือ กระบวนการที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีโอกาสได้แสดงทัศนะและเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน รวมทั้งมีการนำความคิดเห็นดังกล่าวไปประกอบการพิจารณา กำหนดนโยบายและการตัดสินใจของรัฐ ประกอบด้วยการให้ข้อมูลข่าวสารต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง การเปิดรับความคิดเห็นจากประชาชน (ประชาพิจารณ์) การวางแผนร่วมกัน และการพัฒนาศักยภาพของประชาชนให้สามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้ จึงจะทำให้เกิดการพัฒนาอย่างแท้จริง

ทิพาวดี เมฆสวรรค์ (2543 : 55) กล่าวถึงความสำคัญของหลักการมีส่วนร่วม คือ การเปิดโอกาสให้ทุกคนในองค์กร ได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ในการออกความคิดเห็น และคิดก่อนที่จะตัดสินใจ โดยการรับฟังมีกระบวนการให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ผู้บริหารที่ดีต้องมีมารยาท คือ รู้จักกาลเทศะ รู้บุคคล รู้สถานการณ์ว่าจะต้องใช้วาจา

พฤติกรรมอย่างไรกับบุคคลและสถานการณ์ใด เพื่อให้เกิดความรู้สึกที่ดีระหว่างกัน การเป็นผู้บังคับบัญชาจึงไม่ใช่การใช้อำนาจแต่ฝ่ายเดียว แต่ต้องใช้ศิลปะในการโน้มน้าวจิตใจผู้ร่วมงานให้เกิด ความรู้สึกและความต้องการที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้ดีที่สุด

สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน (2545 : 125) ได้ให้ความสำคัญของหลักการมีส่วนร่วมไว้ว่า ต้องให้โอกาสกับทุกคนในองค์กร ได้มีส่วนร่วมในการแสดงข้อคิดเห็นก่อนที่จะตัดสินใจใด ๆ ต้องมีการรับฟัง มีกระบวนการให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ในกระบวนการจัดการ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรจะได้เข้ามามีส่วนร่วมในเรื่องที่ควร ไม่ใช่ทุกเรื่อง เพื่อให้การบริหารจัดการทรัพยากรเกิดความสมดุลและเป็นระบบ

สรุปได้ว่า หลักการมีส่วนร่วม เป็นหลักการปฏิบัติงานที่เปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ตัดสินใจ ด้วยวิธีทางแห่งประชาธิปไตย และเป็นหลักการซึ่งประชาชนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีโอกาสแสดงทัศนะ และเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน รวมทั้งมีการแสดงความคิดเห็นและการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการสื่อสารทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ซึ่งเป็นการแบ่งสรรข้อมูลร่วมกันระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และเป็นการเสริมสร้างความสามัคคีในสังคม

หลักความรับผิดชอบ

1. ความหมายของหลักความรับผิดชอบ

นักวิชาการได้ให้ความหมายของหลักความรับผิดชอบ ไว้ดังนี้

วีระ ไชยธรรม (2542 : 25) กล่าวว่า หลักความรับผิดชอบ หมายถึง การตระหนักในสิทธิหน้าที่ มีจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อสถานศึกษา การใส่ใจในปัญหา และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างกันและความกล้าที่จะยอมรับผลจากสิ่งที่ตนเองได้กระทำ

สถาบันพระปกเกล้า (2549 : 13) ได้ให้ความหมายว่า หลักความรับผิดชอบ หมายถึง การตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และการกระตือรือร้นการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างและความกล้าที่จะยอมรับผลดีและผลเสียจากการกระทำของตนเอง

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2551 : 26) ได้ให้ความหมายของหลักความรับผิดชอบ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 ว่าหมายถึง ความตระหนักถึงสิทธิหน้าที่ การมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจในปัญหาของบ้านเมือง มีความกล้าหาญที่จะรับผิดชอบผลจากการกระทำ

สรุปได้ว่า หลักความรับผิดชอบ หมายถึง การปฏิบัติงานในหน้าที่อย่างเต็มศักยภาพ ช่วยเหลือ แก้ปัญหา ขอบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความถูกต้องครบถ้วน ทันเวลา ด้วยความเอาใจใส่ กระตือรือร้นในการแก้ปัญหาพร้อมทั้งยอมรับผล ที่เกิดขึ้นจากการตัดสินใจในการปฏิบัติหน้าที่ มีเหตุผลที่อธิบายได้ ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง กล้าตัดสินใจ และพร้อมรับการตรวจสอบ จากสาธารณะ

2. ความสำคัญของหลักความรับผิดชอบ

นักวิชาการและหน่วยงานทางวิชาการได้ให้ความสำคัญของหลักความรับผิดชอบไว้ดังนี้

ทิพาวดี เมฆสวรรค์ (2543 : 54) กล่าวว่า ความสำเร็จของหลักความรับผิดชอบ คือ การเป็นผู้บังคับบัญชาต้องรับผิดชอบต่อผลงานทั้งหมด ไม่ว่าสุดท้ายอะไรจะเกิดขึ้น แม้ว่าบางทีอาจจะไม่รู้ ไม่เป็นคนทำก็ตาม ถ้าอยู่ในความรับผิดชอบ ซึ่งถือว่าเป็นคุณธรรมประจำใจ

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ (2545 : 134 - 143) กล่าวถึงความสำคัญของหลักความรับผิดชอบ คือ หน้าที่ที่ต้องกระทำเพื่อความรวดเร็วในการปฏิบัติงานภายในกรอบของอำนาจความรับผิดชอบ และทรัพยากรที่ได้รับอนุมัติ ผู้ที่ต้องรับผิดชอบด้านการบริหาร หมายถึง เจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยเฉพาะในระดับปลัดกระทรวง อธิบดี หัวหน้า กอง หรือผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ นัยสำคัญของความรับผิดชอบในองค์กรของรัฐอยู่ที่ความเกี่ยวโยงอย่างเหนียวแน่นระหว่าง จุดมุ่งหมายของประสิทธิภาพในการบริหาร และความสำเร็จทางเศรษฐกิจ นโยบายเศรษฐกิจที่กำหนดโดยรัฐบาลที่มีความรับผิดชอบ มักจะมีความเชื่อถือ และมีเสถียรภาพมากกว่านโยบายที่กำหนดโดยรัฐบาลที่ไม่มีความรับผิดชอบ การปฏิบัติงานของรัฐอาจมีมากขึ้น โดยการกระจาย โครงสร้างอำนาจของรัฐ และการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ มีกระบวนการมอบหมายอำนาจของการบริหารของรัฐจากส่วนกลางลงไปสู่ส่วนท้องถิ่นและรับผิดชอบโดยตรง

สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน (2545 : 129) ได้สรุปความสำคัญของหลักความรับผิดชอบไว้ว่า ต้องตอบทุกคำถามได้ ต้องมีระบบการตรวจสอบ ผู้บังคับบัญชาต้องรับผิดชอบต่อผลงานทั้งหมด เป็นผู้ที่ยอมรับผลสุดท้าย ไม่ว่าจะอะไรจะเกิดขึ้นถ้าเป็นงานที่อยู่ในความรับผิดชอบ แม้ว่าลูกน้องจะเป็นคนทำก็ตาม

สรุปได้ว่า หลักความรับผิดชอบ เป็นหลักการปฏิบัติงานในหน้าที่อย่างเต็มศักยภาพ ช่วยเหลือ แก้ปัญหา ขอบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความถูกต้องครบถ้วน ทันเวลา ด้วยความเอาใจใส่ กระตือรือร้นในการแก้ปัญหาพร้อมทั้งยอมรับผลที่เกิดขึ้นจากการตัดสินใจในการปฏิบัติหน้าที่ มีเหตุผลที่อธิบายได้ ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง กล้าตัดสินใจ และพร้อมรับการตรวจสอบ จากสาธารณะ

หลักความคุ้มค่า

1. ความหมายของหลักความคุ้มค่า

นักวิชาการและหน่วยงานทางวิชาการได้ให้ความหมายของหลักความคุ้มค่า ไว้ดังนี้
 สมาน รังสิโยภฤกษ์ (2543 : 15) กล่าวว่า หลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารจัดการ และใช้ทรัพยากรของสถานศึกษาที่มีอยู่อย่างจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนร่วม โดยการ
 ธรรมรงค์ให้มีความประหยัดใช้อย่างคุ้มค่าและสร้างสรรค์และมีคุณภาพ รวมทั้งการรักษาพัฒนา
 ทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

ทิพาวดี เมฆสุวรรณค์ (2543 : 55) ได้กล่าวว่า หลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารจัดการ และใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนร่วม โดยธรรมรงค์ให้คนไทยมีความ
 ประหยัด ใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพ สามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก
 และรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน การใช้ทรัพยากรต้องเป็นไปด้วยความประหยัด
 หมุนเวียนใช้และสร้างทดแทนใหม่อย่างมีคุณภาพ

สถาบันพระปกเกล้า (2549 : 19) ได้ให้ความหมายว่า หลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารจัดการ และใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยธรรมรงค์
 ให้คนไทยมีความประหยัด ใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพ สามารถแข่งขัน
 ได้ในเวทีโลกและรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

สรุปได้ว่า หลักความคุ้มค่า หมายถึง การปฏิบัติงานด้วยความรวดเร็ว ถูกต้อง
 ครบถ้วน อำนวยความสะดวก ใช้วัสดุ ทรัพย์สิน สื่อการสอน งบประมาณ อย่างมีประสิทธิภาพ
 ประสิทธิภาพ ประหยัด และเกิดประโยชน์สูงสุด

2. ความสำคัญของหลักความคุ้มค่า

นักวิชาการและหน่วยงานทางวิชาการได้ให้ความสำคัญของหลักความคุ้มค่า ไว้ดังนี้
 สมาน รังสิโยภฤกษ์ (2543 : 16) กล่าวถึง ความสำคัญของหลักความคุ้มค่า คือ จะต้อง
 คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของส่วนรวมในการบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด
 ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและยั่งยืน รวมทั้งมีการป้องกันรักษาสิ่งแวดล้อม และมีความสามารถในการ
 พัฒนาและจะต้องมีการบริหารจัดการทั้งรายรับหรือรายได้ และรายจ่าย โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุด
 และให้เกิดความคุ้มค่าในทุกภารกิจ จะต้องตระหนักว่าการดำเนินภารกิจจะต้องใช้งบประมาณ
 เทียบกับผลสัมฤทธิ์ของงานว่าคุ้มค่าหรือไม่

ทิพาวดี เมฆสุวรรณค์ (2543 : 54 - 56) กล่าวว่า ความสำคัญของหลักความคุ้มค่า คือ ในการ
 ทำงานใด ๆ ล้วนมีต้นทุน ต้องทำงานโดยคำนึงถึงประสิทธิภาพหรือทำงานอย่างมีคุณภาพสูงสุด
 มีประสิทธิภาพสูงสุด นั่นคือ คำนึงถึงต้นทุนในการทำงาน คุ้มค่าในเชิงของงบประมาณ บุคลากร เวลา
 ซึ่งผู้บริหารควรต้องคำนึง

สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน (2545 : 131) ได้ให้ความสำคัญของหลักความคุ้มค่าไว้ว่า ต้องคำนึงถึงต้นทุนในการทำงาน เพราะการทำงานใด ๆ ล้วนมีต้นทุน ต้องทำงานอย่างคุ้มค่า คุ้มค่าในเชิงงบประมาณ บุคลากรและเวลา อาจกล่าวได้ว่าการจัดสรรทรัพยากรในการบริหารจะต้องได้ความสมดุลและความเป็นธรรม

สรุปได้ว่า หลักความคุ้มค่า เป็นหลักการปฏิบัติงานด้วยความรวดเร็ว ถูกต้อง ครบถ้วน อำนวยความสะดวก ใ้ใช้วัสดุ ครุภัณฑ์ งบประมาณ อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุด ตลอดจนกำกับ ติดตาม และประเมินผล ตามแผนงานด้วยวิธีที่หลากหลาย มุ่งเน้นถึงการบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งครอบคลุม 3 ประเด็น คือ การบริหารจัดการใช้ทรัพยากร การประหยัด และความสามารถในการแข่งขัน โดยต้องคำนึงถึงต้นทุนในการทำงาน คุ้มค่าในเชิงของงบประมาณ บุคลากร เวลา และมีประสิทธิภาพสูงสุด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยต่างประเทศ

บลูเมล (Blumel, 2000 : 25) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องความช่วยเหลือระหว่างประเทศ ความร่วมมือกันระหว่างนักสังคมสงเคราะห์และการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ (ประเทศเคนยา) งานวิจัยนี้พบว่า หลักธรรมาภิบาลมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อความร่วมมือ ต่องานความช่วยเหลือระหว่างประเทศของนักสังคมสงเคราะห์ต่าง ๆ ส่วนปัจจัยอื่น ๆ ที่ช่วยเสริมสร้างการทำงานร่วมกันระหว่างนักสังคมสงเคราะห์เหล่านี้ในประเทศเคนยา (Kenya) ก็คือความสามารถของนักสังคมสงเคราะห์ในการเข้าถึงวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และรวมไปถึงการปรับตัวเข้าหากัน เพื่อที่จะสร้างความร่วมมือเป็นกลุ่มย่อย ๆ เพื่อที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ในการสื่อสาร และการแลกเปลี่ยน ข้อมูลข่าวสาร ท้ายที่สุดนักสังคมสงเคราะห์จากความร่วมมือกันระหว่างประเทศที่มีจำนวนมากในประเทศเคนยา ยังก่อให้เกิดการสร้างสภาพสังคมใหม่ ๆ โดยการนำกิจกรรมและความมีส่วนร่วมต่าง ๆ เข้ามาเป็นปัจจัยในการเชื่อมต่อ

คราค (Clarke, 2001 : 3519-A) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการกระจายอำนาจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในประเทศกาน่า พบว่า ในประเทศที่ด้อยพัฒนา การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยได้มีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่ท้องถิ่น โดยประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้น ทำให้เกิดกลยุทธ์การพัฒนาที่เป็นจริงเป็นจัง มีการปรับตัวในการปฏิบัติต่าง ๆ ของท้องถิ่น โดยใช้หลักธรรมาภิบาลให้เหมาะสมกับท้องถิ่นจนถือเป็นกุญแจสำคัญ การใช้หลักธรรมาภิบาล ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น แต่ก็ยังคงมีปัญหาอยู่ จากการที่ยังคงมีการถือพรคถือพวกพ้อง

คิมเมท (Kimmert, 2005 : 32) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในระบอบการเมืองการปกครองในอาเซียน 4 ประเทศ งานวิจัยนี้พบว่า ในประเทศที่พัฒนาแล้วหลักธรรมาภิบาลได้ถูกนำไปใช้ในเชิงของกลยุทธ์ทางการเมืองมากกว่าการนำเนื้อหาสาระไปประยุกต์ใช้ในเชิงนโยบายเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 4 ประเทศนี้ ได้แก่ ฟิลิปปินส์ ไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย โดยพิจารณาเป็นประเทศ และเปรียบเทียบกับกรณีศึกษา โดยศึกษาว่าประเทศเหล่านี้มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้อย่างไรบ้าง รวมไปถึงการมีส่วนร่วมของหลักธรรมาภิบาลในการเลือกตั้งในปี 2004 ซึ่งพบว่าหลักธรรมาภิบาล ได้ถูกนำไปใช้อย่างกว้างขวางและเป็นประเด็นสำคัญในการปฏิรูประบบการปกครอง นอกจากนี้ประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่ได้กล่าวมานี้ ยังได้เรียนรู้ในการนำหลักธรรมาภิบาลเพื่อพัฒนาการเมือง การปกครอง โดยเน้นการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้พัฒนาบ้านเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาวะที่บ้านเมืองมีความไม่แน่นอนและเศรษฐกิจถดถอย เพื่อเป็นรูปแบบและเป็นแนวทางในการบริหารประเทศใหม่ ๆ เนื่องจากหลักธรรมาภิบาลช่วยสนับสนุนการเมือง การปกครอง ซึ่งแนวคิดของหลักธรรมาภิบาลมีที่มาจากชาติตะวันตก ซึ่งก่อให้เกิดรูปแบบการบริหารใหม่ ๆ และก่อให้เกิดการพัฒนาทางประชาธิปไตย ซึ่งนั่นคือหนึ่งในจุดประสงค์สำคัญของหลักธรรมาภิบาลนั่นเอง

งานวิจัยในประเทศ

ประเสริฐ อาสนาทิพย์ (2550 : 86) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนดงมูล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกัน โดยผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนครูผู้สอนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

ไพฑูรย์ บังชิต (2550 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 พบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด คือ ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านคุณธรรม ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักนิติธรรม และด้านหลักการมีส่วนร่วม เมื่อเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระหว่างสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ พบว่า ทั้งโดยภาพรวม และรายด้าน ทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วิชัย โนนทิง (2550 : 118 - 119) ได้ทำการศึกษาเรื่อง สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย เขต 3 พบว่า

สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาหนองคาย เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนรายด้านอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน คือ หลักการมีส่วนร่วม หลักคุณธรรม หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส และอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน คือ หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ข้าราชการครูที่มีตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน มีความคิดเห็น ต่อสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาหนองคาย เขต 3 โดยรวมและทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุชิน เรืองบุญส่ง (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 พบว่า การปฏิบัติงานของผู้บริหาร โรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาล ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับ คือ หลักคุณธรรม หลักความรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักนิติธรรม และหลักความคุ้มค่า ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงาน ในโรงเรียนขนาดต่างกัน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อัมพร พุดมี (2551 : 131) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีนครินทร์ เขต 2 พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียน ที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกัน กล่าวคือ ผู้บริหาร โรงเรียนขนาดเล็กมีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล มากกว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่

พิรพงษ์ พงศ์ศาสตร์ (ออนไลน์. 2553) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การปฏิบัติงานตาม หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 พบว่า การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เช่นกัน เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรกับกรรมการ สถานศึกษาชั้นพื้นฐานของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยภาพรวม พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในด้านหลัก ความรับผิดชอบ ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นแตกต่างไปจากครูผู้ปฏิบัติการสอน และกรรมการ สถานศึกษาชั้นพื้นฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน มากกว่าครูผู้ปฏิบัติการสอน และกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ด้านหลักความโปร่งใส ผู้บริหาร โรงเรียน มีความคิดเห็นแตกต่างไปจากครูผู้ปฏิบัติการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ด้านหลักคุณธรรม ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นแตกต่างจากครูปฏิบัติการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาวิณี ชินคำ (2553 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้บริหาร โรงเรียนและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความคุ้มค่า 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบาด จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลาง และ โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมคิด มาวงศ์ (2554 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูสังกัดโรงเรียนเทศบาล ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครู สังกัดโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตามประสบการณ์ โดยรวมพบว่า ทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำแนกตามที่ตั้งจังหวัด พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ไพฑูรย์ สุขผลานันท์ (2558 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .05 3) ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตามเขตจังหวัด โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ผู้วิจัยได้นำมาเสนอนั้น สรุปได้ว่า การนำหลักธรรมาภิบาลตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2552 ซึ่งประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 มาบูรณาการประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลเป็นการบริหารจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับปัจจุบัน เพื่อความก้าวหน้าในการจัดการศึกษาพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ ได้มาตรฐานตามเป้าหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้มีความรู้ คู่คุณธรรม มีจริยธรรม ดี เก่ง มีสุข และสนองตอบความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ผู้วิจัยได้ ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดประชากร

1. การกำหนดกลุ่มประชากร
ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 และเขต 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 2,196 คน
2. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี ปีการศึกษา 2556 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่ และ มอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 607 - 610) และการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดสถานศึกษาเป็นเกณฑ์ในการแบ่งชั้น ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 327 คน ดังรายละเอียดในตาราง 1

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดสถานศึกษาของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี

ขนาดสถานศึกษา	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
	ครูผู้สอน	ครูผู้สอน
สถานศึกษาขนาดเล็ก	448	69
สถานศึกษาขนาดกลาง	748	109
สถานศึกษาขนาดใหญ่	1,000	149
รวม	2,196	327

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกเป็น ประสพการณ์ เขตพื้นที่การศึกษา และขนาดสถานศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ครอบคลุมทั้ง 6 ด้าน คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ (Best and Kahn, 1993 : 246) ดังนี้

- 5 หมายถึง สภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลมากที่สุด
- 4 หมายถึง สภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลมาก
- 3 หมายถึง สภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลปานกลาง
- 2 หมายถึง สภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลน้อย
- 1 หมายถึง สภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลน้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาหลักการแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา จากผลงานวิจัย เอกสาร และตำราทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม และปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อดำเนินการ
2. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of item Objective Congruence : IOC) ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ความสอดคล้องของข้อคำถาม มีค่าตั้งแต่ 0.60 - 1.00
3. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามที่คุณผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะเสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ จากนั้นนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ปีการศึกษา 2556 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม ผลการวิเคราะห์ พบว่า ค่าอำนาจจำแนก อยู่ระหว่าง 0.51 - 0.85
4. นำแบบสอบถามที่หาค่าอำนาจจำแนกแล้วมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 99) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.97
5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่นแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดเพื่อนำผลมาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์และสมมุติฐานการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เพื่อขอความร่วมมือในการทำวิจัย
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมสำเนาหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยส่งถึงผู้อำนวยการสถานศึกษา เพื่อขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกเป็น ประสพการณ์เขตพื้นที่การศึกษา และขนาดสถานศึกษา โดยหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

3. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายันทรบุรี โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ในการแปลความหมายเป็นช่วงคะแนน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 100)

4.51 - 5.00	หมายถึง	สภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมากที่สุด
3.51 - 4.50	หมายถึง	สภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก
2.51 - 3.50	หมายถึง	สภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับปานกลาง
1.51 - 2.50	หมายถึง	สภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับน้อย
1.00 - 1.50	หมายถึง	สภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายันทรบุรี โดยเปรียบเทียบตามประสบการณ์ และเขตพื้นที่การศึกษา โดยการทดสอบค่าที (t-test)

5. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายันทรบุรี เปรียบเทียบตามขนาดสถานศึกษา โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการตรวจสอบความแตกต่างของเชฟเฟ้ (Scheffe')

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติพื้นฐาน

1. ค่าร้อยละ (Percentage)
2. ค่าเฉลี่ย (Mean)
3. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence : IOC)
2. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม
3. ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)

สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

1. การทดสอบค่าที (t-test)
2. การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่าง ตรวจสอบความแตกต่างโดยวิธีการของเซฟเฟ (Scheffe')

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน T-distribution
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F-distribution
p	แทน	ความน่าจะเป็นสำหรับบอกนัยสำคัญทางสถิติ
SS	แทน	ค่า Sum of Square
MS	แทน	ค่า Mean of Square
df	แทน	ค่า Degree of Freedom
**	แทน	ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
*	แทน	ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอเป็นตอน ๆ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยเปรียบเทียบสภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด จำแนกตามประสบการณ์ เขตพื้นที่การศึกษา และขนาดสถานศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประสบการณ์ เขตพื้นที่การศึกษา และขนาดสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี

รายการ	จำนวน (n = 327)	ร้อยละ
1. ประสบการณ์		
ประสบการณ์น้อย	168	51.38
ประสบการณ์มาก	159	48.62
รวม	327	100.00
2. เขตพื้นที่การศึกษา		
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1	182	55.66
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2	145	44.34
รวม	327	100.00
3. ขนาดสถานศึกษา		
ขนาดเล็ก	69	21.10
ขนาดกลาง	109	33.33
ขนาดใหญ่	149	45.57
รวม	327	100.00

จากตาราง 2 แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประสบการณ์ เขตพื้นที่การศึกษา และขนาดสถานศึกษา ครูผู้สอนมีประสบการณ์น้อย จำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 51.38 ครูผู้สอนมีประสบการณ์มาก จำนวน 159 คน คิดเป็นร้อยละ 48.62 ครูผู้สอนสังกัดอยู่ในเขตพื้นที่การศึกษา เขต 1 จำนวน 182 คน คิดเป็นร้อยละ 55.66 ครูผู้สอนสังกัดอยู่ในเขตพื้นที่การศึกษา เขต 2 จำนวน

145 คน คิดเป็นร้อยละ 44.34 สอนอยู่ในสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 21.10 สอนอยู่ในสถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 และสอนอยู่ในสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 45.57

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ดังตาราง 3 - 9

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และลำดับที่สภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี โดยรวมและเป็นรายด้าน

การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล	n = 327			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1. ด้านหลักนิติธรรม	3.69	0.22	มาก	1
2. ด้านหลักคุณธรรม	3.62	0.21	มาก	3
3. ด้านหลักความโปร่งใส	3.64	0.15	มาก	2
4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	3.61	0.17	มาก	4
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ	3.60	0.10	มาก	5
6. ด้านหลักความคุ้มค่า	3.60	0.20	มาก	6
รวม	3.63	0.07	มาก	

จากตาราง 3 แสดงว่า สภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ ด้านหลักนิติธรรม ($\bar{X} = 3.69$) ด้านหลักความโปร่งใส ($\bar{X} = 3.64$) ด้านหลักคุณธรรม ($\bar{X} = 3.62$) ตามลำดับ

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และลำดับที่สภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมและรายข้อ

ด้านหลักนิติธรรม	n = 327			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1. การกำหนดกฎระเบียบ ข้อบังคับ ในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน	3.54	0.71	มาก	6
2. สถานศึกษายึดและปฏิบัติตาม กฎหมาย กฎระเบียบข้อบังคับของทางราชการในการปฏิบัติงาน	3.46	0.76	ปานกลาง	8
3. บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ที่เป็นข้อตกลงร่วมกันเพื่อเป็นแนวปฏิบัติในสถานศึกษา	3.51	1.10	มาก	7
4. กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ที่ใช้เป็นแนวปฏิบัติในสถานศึกษามีความเป็นธรรม	3.75	0.96	มาก	4
5. กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ที่ใช้เป็นแนวปฏิบัติในสถานศึกษา มีความสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน	3.95	0.73	มาก	3
6. บุคลากรพร้อมใจและเต็มใจปฏิบัติตามกฎ ระเบียบข้อบังคับในสถานศึกษา	3.60	0.96	มาก	5
7. กฎระเบียบ ข้อบังคับที่ใช้เป็นแนวปฏิบัติในสถานศึกษาเอื้อต่อการกำกับ ติดตาม ดูแล	3.15	0.63	ปานกลาง	9
8. สถานศึกษาได้ปรับปรุง กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่ใช้เป็นแนวปฏิบัติให้มีความรัดกุม รวดเร็ว	4.29	0.88	มาก	1
9. กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ที่ใช้เป็นแนวปฏิบัติในสถานศึกษาชัดเจน ง่ายต่อการปฏิบัติ	4.00	0.53	มาก	2
รวม	3.69	0.22	มาก	

จากตาราง 4 แสดงว่า สภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ สถานศึกษาได้ปรับปรุงกฎระเบียบ ข้อบังคับ ที่ใช้เป็นแนวปฏิบัติให้มีความรัดกุม รวดเร็ว ($\bar{X} = 4.29$) กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ที่ใช้เป็นแนวปฏิบัติในสถานศึกษาชัดเจนง่ายต่อการปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.00$) และกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ที่ใช้เป็นแนวปฏิบัติในสถานศึกษา มีความสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ($\bar{X} = 3.95$) ตามลำดับ

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และลำดับที่สภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ด้านหลักคุณธรรม โดยรวมและเป็นรายข้อ

ด้านหลักคุณธรรม	n = 327			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1. บุคลากรในสถานศึกษาปฏิบัติหน้าที่อย่างตรงไปตรงมา มีความซื่อสัตย์สุจริต	3.57	0.90	มาก	8
2. บุคลากรทุกฝ่าย มีส่วนร่วมในการกำหนด กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่เป็นข้อตกลงร่วมกันเพื่อเป็นแนวปฏิบัติในสถานศึกษา	3.57	0.50	มาก	7
3. บุคลากรในสถานศึกษาประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนและบุคคลในสังคม	3.86	1.13	มาก	3
4. บุคลากรในสถานศึกษาปฏิบัติหน้าที่อย่างมีความจริงใจต่อกัน	3.57	0.73	มาก	6
5. บุคลากรในสถานศึกษามีความอดทนต่อความยุ่งยากในการทำงาน	3.14	0.99	ปานกลาง	11
6. บุคลากรในสถานศึกษามีความอดทนอดกลั้นต่อการถูก กระทบทางด้านจิตใจ	3.72	0.88	มาก	4
7. บุคลากรมีความขยันหมั่นเพียร ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดผลสำเร็จ	4.00	0.76	มาก	1

ตาราง 5 (ต่อ)

ด้านหลักคุณธรรม	n = 327			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
8. บุคลากรในสถานศึกษาไม่ละเลยหรือละทิ้งหน้าที่ที่รับผิดชอบ	4.00	0.93	มาก	2
9. บุคลากรในสถานศึกษาไม่ลดละความพยายามเมื่อประสบกับความล้มเหลว	3.57	0.50	มาก	5
10. บุคลากรในสถานศึกษามุมานะที่จะกระทำให้เกิดความสำเร็จตามความคิดหรือความตั้งใจของตน	3.28	0.88	ปานกลาง	10
11. สถานศึกษามีการรณรงค์ส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรทำงานด้วยความซื่อสัตย์และจริงใจ	3.57	1.05	มาก	9
รวม	3.62	0.21	มาก	

จากตาราง 5 แสดงว่า สภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายันทรบุรี ด้านหลักคุณธรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ บุคลากรมีความขยันหมั่นเพียรตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดผลสำเร็จ ($\bar{X} = 4.00$) บุคลากรในสถานศึกษาไม่ละเลยหรือละทิ้งหน้าที่ที่รับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.00$) และบุคลากรในสถานศึกษาประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนและบุคคลในสังคม ($\bar{X} = 3.86$) ตามลำดับ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และลำดับที่สภาพการบริหารสถานศึกษาตาม
 หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงาน
 เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมและเป็นรายชื่อ

ด้านหลักความโปร่งใส	n = 327			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1. การจัดประชุมชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับ เงินงบประมาณที่สถานศึกษาได้รับ	3.43	1.18	ปานกลาง	11
2. การแต่งตั้งคณะกรรมการเบิกจ่ายเงินถูกต้อง ตามระเบียบของทางราชการ	3.71	0.88	มาก	5
3. การประชุมวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณ อย่างเป็นระบบชัดเจนสามารถนำไปปฏิบัติได้	3.72	0.70	มาก	3
4. การใช้จ่ายเงินของสถานศึกษาเป็นไปตาม วัตถุประสงค์ของงาน/โครงการ และ เป็นประโยชน์ ต่อการศึกษา	3.72	1.03	มาก	4
5. การควบคุม กำกับ ดูแล ตรวจสอบการดำเนินงาน ทะเบียนการเงินและพัสดุให้ถูกต้องและ เป็นปัจจุบัน	4.14	0.84	มาก	1
6. การควบคุม ดูแลการปฏิบัติงานด้านการเงิน และพัสดุ ให้เป็นไปตามระเบียบและข้อบังคับ ของทางราชการ	4.00	0.76	มาก	2
7. สถานศึกษาได้ประกาศนโยบายด้านต่าง ๆ อย่างชัดเจนและเปิดเผย	3.29	1.03	ปานกลาง	12
8. สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับ ทราบข้อมูลข่าวสารอย่างกว้างขวาง ต่อเนื่อง ทั่วถึง	3.57	1.05	มาก	9
9. สถานศึกษามีการปรับปรุงกลไกการทำงาน และพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศฯให้มี ความโปร่งใส	3.57	0.73	มาก	6

ตาราง 6 (ต่อ)

ด้านหลักความโปร่งใส	n = 327			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
10. สถานศึกษามีการจัดเตรียมข้อมูลสารสนเทศ เพื่อรับการตรวจสอบได้อย่างชัดเจน ถูกต้อง	3.57	0.91	มาก	8
11. สถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคคล องค์กรภายใน และองค์กรภายนอกตรวจสอบได้	3.57	0.90	มาก	7
12. สถานศึกษามีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับ การดำเนินงานหรือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ให้สาธารณชนได้ทราบอย่างกว้างขวาง	3.43	1.05	ปานกลาง	10
รวม	3.64	0.15	มาก	

จากตาราง 6 แสดงว่า สภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษารัตนบุรี ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.64$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ การควบคุม กำกับดูแล ตรวจสอบการทํ้าบัญชี ทะเบียน การเงิน และพัสดุ ให้ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน ($\bar{X} = 4.14$) การควบคุมดูแลการปฏิบัติงานด้านการเงิน และพัสดุ ให้เป็นไปตามระเบียบและข้อบังคับของทางราชการ ($\bar{X} = 4.00$) และการประชุมวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณอย่างเป็นระบบชัดเจนสามารถนำไปปฏิบัติได้ ($\bar{X} = 3.72$) ตามลำดับ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และลำดับที่สภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลัก
 ธรรมชาติของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยรวมและเป็นรายชื่อ

ด้านหลักการมีส่วนร่วม	n = 327			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1. จัดให้มีการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับ คณะกรรมการสถานศึกษา คณะครู ชุมชนและ องค์กรอื่น ๆ ในชุมชนอย่างสม่ำเสมอ	3.43	0.90	ปานกลาง	5
2. เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน คณะครู นักเรียน และผู้ปกครอง ร่วมกำหนด ระเบียบและข้อบังคับของสถานศึกษา	3.00	1.07	ปานกลาง	7
3. เปิดโอกาสให้ ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของ สถานศึกษา	4.29	0.88	มาก	2
4. เปิดโอกาสให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน มีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติงานของ สถานศึกษา	3.72	0.45	มาก	4
5. เปิดโอกาสให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานต่าง ๆ ของ สถานศึกษา	3.28	0.88	ปานกลาง	6
6. เปิดโอกาสและส่งเสริมให้ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	4.43	0.73	มาก	1
7. เปิดโอกาสให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน มีส่วนร่วมรับรู้ในการวัดผลและประเมินผล ในการดำเนินงานของสถานศึกษา	3.86	0.99	มาก	3
8. เปิดโอกาสให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน มีส่วนร่วมในการเสนอความเห็นประกอบการ ตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงานต่าง ๆ	2.86	0.35	ปานกลาง	8
รวม	3.61	0.17	มาก	

จากตาราง 7 แสดงว่า สภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษารัตนบุรี ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.61$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก และระดับปานกลาง จำนวน 4 ข้อ เท่ากัน เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ เปิดโอกาสและส่งเสริมให้ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.43$) เปิดโอกาสให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.29$) และเปิดโอกาสให้ ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน มีส่วนร่วมรับรู้ในการวัดผลและประเมินผลในการดำเนินงานของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.86$) ตามลำดับ

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และลำดับที่สภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษารัตนบุรี ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยรวมและเป็นรายข้อ

ด้านหลักความรับผิดชอบ	n = 327			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1. การกำหนดนโยบายและเป้าหมายในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน	3.28	0.70	ปานกลาง	8
2. การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ของสถานศึกษาอย่างชัดเจน	4.14	0.99	มาก	2
3. โครงสร้างการบริหารงาน มอบหมายหน้าที่ให้บุคลากรได้ปฏิบัติอย่างชัดเจน	3.43	0.73	ปานกลาง	6
4. การกำหนดปฏิทินการปฏิบัติงานของสถานศึกษา เพื่อให้บุคลากรปฏิบัติงานได้อย่างเป็นระบบ	3.57	1.05	มาก	4
5. การประชุม วางแผนการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ	3.43	0.50	ปานกลาง	5
6. การนิเทศ กำกับ ติดตามการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ และสม่ำเสมอ	3.43	1.18	ปานกลาง	7
7. บุคลากรในสถานศึกษามีความตระหนักในสิทธิและหน้าที่การปฏิบัติงานของตน	4.57	0.73	มากที่สุด	1

ตาราง 8 (ต่อ)

ด้านหลักความรับผิดชอบ	n = 327			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
8. บุคลากรมีความกระตือรือร้นในการที่จะแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น	3.57	0.50	มาก	3
9. บุคลากรในสถานศึกษามีความกล้าที่จะยอมรับผลดีหรือผลเสียอันเกิดจากการทำงานของตน	3.00	0.76	ปานกลาง	9
รวม	3.60	0.10	มาก	

จากตาราง 8 แสดงว่า สภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.60$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ บุคลากรในสถานศึกษามีความตระหนักในสิทธิและหน้าที่ การปฏิบัติงานของตน ($\bar{X} = 4.57$) การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ของสถานศึกษาอย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.14$) และบุคลากรมีความกระตือรือร้นในการที่จะแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ($\bar{X} = 3.57$) ตามลำดับ

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และลำดับที่สภาพการบริหารสถานศึกษาตาม
 หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงาน
 เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด ด้านหลักความคุ้มค่า จำแนกเป็นโดยรวมและรายชื่อ

ด้านหลักความคุ้มค่า	n = 327			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1. จัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด	4.29	0.70	มาก	1
2. สถานศึกษาสามารถใช้ห้องเรียน อาคารเรียน อาคารประกอบ ตลอดจนบริเวณสถานศึกษา ได้อย่างคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด	3.72	1.03	มาก	4
3. การวางแผนและสำรวจความต้องการในการใช้ วัสดุ และอุปกรณ์ เพื่อให้สามารถนำมาใช้ได้ อย่างคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด	3.14	0.83	ปานกลาง	8
4. การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่จะนำมาใช้ในการ ปฏิบัติงาน ตามความจำเป็นได้อย่างเหมาะสม	3.57	1.18	มาก	6
5. สถานศึกษาได้ใช้วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือที่มี อยู่อย่างคุ้มค่าเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการเรียน การสอน	3.43	0.73	ปานกลาง	7
6. ส่งเสริมให้บุคลากรใช้วัสดุอุปกรณ์ในท้องถิ่น จัดทำสื่อการเรียนการสอน	3.00	0.93	ปานกลาง	9
7. การรณรงค์ กำหนดมาตรการให้บุคลากรใช้น้ำ และไฟฟ้าอย่างประหยัด	3.71	1.03	มาก	5
8. การรณรงค์ให้บุคลากรครู นักเรียน และชุมชน ร่วมกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ	3.85	0.83	มาก	2
9. การควบคุม ดูแล บำรุงรักษาตกแต่งและ ซ่อมแซมอาคารสถานที่ให้อยู่ในสภาพที่ใช้งาน ได้อย่างสม่ำเสมอ	3.72	0.88	มาก	3
รวม	3.63	0.07	มาก	

จากตาราง 9 แสดงว่า สภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ จัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด ($\bar{X} = 4.29$) การรณรงค์ให้บุคลากรครู นักเรียน และชุมชนร่วมกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ ($\bar{X} = 3.85$) และการควบคุม ดูแล บำรุงรักษา ตกแต่งและซ่อมแซมอาคารสถานที่ให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้อย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.72$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยเปรียบเทียบสภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามประสบการณ์ เขตพื้นที่การศึกษา และขนาดสถานศึกษา ดังตาราง 10 - 14

ตาราง 10 ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามประสบการณ์

สภาพการบริหารสถานศึกษา ตามหลักธรรมาภิบาล	ประสบการณ์				t	p
	ประสบการณ์มาก (n=159)		ประสบการณ์น้อย (n=168)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านหลักนิติธรรม	3.79	0.41	3.73	0.45	1.26	0.21
2. ด้านหลักคุณธรรม	3.87	0.33	3.84	0.37	0.90	0.37
3. ด้านหลักความโปร่งใส	3.74	0.44	3.69	0.46	1.04	0.30
4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	3.73	0.45	3.70	0.46	0.54	0.59
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ	3.87	0.33	3.84	0.37	0.90	0.37
6. ด้านหลักความคุ้มค่า	3.74	0.44	3.69	0.46	1.04	0.30
รวม	3.96	0.20	3.93	0.25	1.11	0.27

* $p \leq .05$

จากตาราง 10 แสดงว่า สภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามประสบการณ์ โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 11 ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา

การบริหารสถานศึกษา ตามหลักธรรมาภิบาล	เขตพื้นที่การศึกษา				t	p
	สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา จันทบุรี เขต 1 (n = 182)		สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา จันทบุรี เขต 2 (n = 145)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
	1. ด้านหลักนิติธรรม	3.67	0.22	3.70		
2. ด้านหลักคุณธรรม	3.63	0.21	3.64	0.21	0.02	0.99
3. ด้านหลักความโปร่งใส	3.62	0.15	3.63	0.15	0.10	0.92
4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	3.61	0.17	3.62	0.17	0.04	0.97
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ	3.60	0.10	3.61	0.10	0.08	0.94
6. ด้านหลักความคุ้มค่า	3.61	0.20	3.62	0.20	0.17	0.87
โดยรวม	3.62	0.18	3.64	0.17	1.30	0.19

*p ≤ .01

จากตาราง 11 แสดงว่า สภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักนิติธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 12 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล	SS	df	MS	F	Sig
1. ด้านหลักนิติธรรม					
ระหว่างกลุ่ม	2.68	2	1.34	34.34	0.00*
ภายในกลุ่ม	12.63	324	0.04		
รวม	15.31	326			
2. ด้านหลักคุณธรรม					
ระหว่างกลุ่ม	0.07	2	0.04	0.82	0.44
ภายในกลุ่ม	14.02	324	0.04		
รวม	14.09	326			
3. ด้านหลักความโปร่งใส					
ระหว่างกลุ่ม	0.09	2	0.04	2.05	0.13
ภายในกลุ่ม	6.86	324	0.02		
รวม	6.94	326			
4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม					
ระหว่างกลุ่ม	0.07	2	0.03	1.16	0.32
ภายในกลุ่ม	9.25	324	0.03		
รวม	9.31	326			
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ					
ระหว่างกลุ่ม	0.02	2	0.01	0.91	0.40
ภายในกลุ่ม	3.26	324	0.01		
รวม	3.28	326			
6. ด้านหลักความคุ้มค่า					
ระหว่างกลุ่ม	0.02	2	0.01	0.24	0.78
ภายในกลุ่ม	13.56	324	0.04		
รวม	13.58	326			

ตาราง 12 (ต่อ)

สภาพการบริหารสถานศึกษา ตามหลักธรรมาภิบาล	SS	df	MS	F	Sig
ภาพรวม					
ระหว่างกลุ่ม	0.08	2	0.04	8.07	0.00*
ภายในกลุ่ม	1.52	324	0.00		
รวม	1.59	326			

* $p \leq .01$

จากตาราง 12 แสดงว่า สภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักนิติธรรม แยกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า แยกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 13 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ สภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ในภาพรวมระหว่างขนาดสถานศึกษา โดยทำการวิเคราะห์ด้วยวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe')

การบริหารสถานศึกษา ตามหลักธรรมาภิบาล		ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
ภาพรวม	$\bar{X}$	3.61	3.62	3.65
ขนาดเล็ก	3.61	-	0.10	0.04*
ขนาดกลาง	3.62		-	0.03*
ขนาดใหญ่	3.65			-

* $p \leq .05$

จากตาราง 13 แสดงว่า สภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายันทรบุรี ในภาพรวม พบว่า สถานศึกษาขนาดใหญ่กับสถานศึกษาขนาดเล็ก และสถานศึกษาขนาดใหญ่กับสถานศึกษาขนาดกลาง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีสภาพการบริหารสูงกว่าสถานศึกษาขนาดกลางและสถานศึกษาขนาดเล็ก

ตาราง 14 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายันทรบุรี ด้านหลักนิติธรรมระหว่างขนาดสถานศึกษา โดยทำการวิเคราะห์ด้วยวิธีของเซฟเฟ้ (Scheffe')

การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล		ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
ด้านหลักนิติธรรม	$\bar{X}$	3.59	3.63	3.79
ขนาดเล็ก	3.59	-	0.04*	0.00*
ขนาดกลาง	3.63		-	0.01*
ขนาดใหญ่	3.69			-

**p ≤ .01

*p ≤ .05

จากตาราง 14 แสดงว่า สภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายันทรบุรี ด้านหลักนิติธรรม พบว่า สถานศึกษาขนาดใหญ่กับสถานศึกษาขนาดเล็ก และสถานศึกษาขนาดใหญ่กับสถานศึกษาขนาดกลาง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสถานศึกษาขนาดใหญ่มีสภาพการบริหารสูงกว่าสถานศึกษาขนาดกลางและสถานศึกษาขนาดเล็ก และสถานศึกษาขนาดกลางกับสถานศึกษาขนาดเล็ก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสถานศึกษาขนาดกลางมีสภาพการบริหารสูงกว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผล
5. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามประสบการณ์ เขตพื้นที่การศึกษา และขนาดสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การกำหนดกลุ่มประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1. การกำหนดกลุ่มประชากร
ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 และเขต 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 2,196 คน
2. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ปีการศึกษา 2556 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 607 - 610) และการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดสถานศึกษาเป็นเกณฑ์ในการแบ่งชั้น ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 327 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ประสบการณ์ เขตพื้นที่การศึกษา และขนาดสถานศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี มีจำนวน 58 ข้อ ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.97

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้

ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เพื่อขอความร่วมมือในการทำวิจัยส่งสถานศึกษาในจังหวัดจันทบุรี เพื่อขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม ซึ่งจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไป จำนวน 327 ฉบับ ได้รับคืนมา 327 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโปรแกรมสำเร็จรูป วิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานของการวิจัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

1. ศึกษาสภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การเปรียบเทียบสภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามประสบการณ์ เขตพื้นที่การศึกษา วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) และขนาดสถานศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการตรวจสอบความแตกต่างของเชฟเฟ้ (Scheffe')

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาสภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล เป็นครูผู้สอนที่มีประสบการณ์น้อย จำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 51.38 มีประสบการณ์มาก จำนวน 159 คน คิดเป็นร้อยละ 48.62 เป็นครูผู้สอนที่อยู่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำนวน 182 คน คิดเป็นร้อยละ 55.66 อยู่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 44.34 เป็นครูผู้สอนอยู่ในสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 69 คน คิดเป็น ร้อยละ 21.10 เป็นครูผู้สอนอยู่ในสถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 และสอนอยู่ในสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 45.57

2. สภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี โดยรวมและเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความโปร่งใส และด้านหลักคุณธรรม

3. การเปรียบเทียบสภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามประสบการณ์ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. การเปรียบเทียบสภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5. การเปรียบเทียบสภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักนิติธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นสำคัญเกี่ยวกับสภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ดังต่อไปนี้

1. สภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความโปร่งใส และด้านหลักคุณธรรม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ได้ส่งเสริมให้สถานศึกษาเกิดการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล และปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เพื่อสร้างความตระหนักและให้ความรู้แก่ผู้บริหารและครูผู้สอนเกี่ยวกับหลักและแนวปฏิบัติประจำปีตามหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี กำหนดให้สถานศึกษาจัดทำแผนปฏิบัติการที่สอดคล้องกับเป้าหมายของหน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษา จัดวางระบบควบคุมภายใน จัดทำตัวชี้วัดผล การปฏิบัติราชการที่ชัดเจน เผยแพร่ให้ประชาชนได้ทราบ มีการประเมินผลเป็นระยะ และรายงานผลอย่างต่อเนื่อง ทุกปี อีกทั้งยังส่งเสริมให้สถานศึกษาบริหารจัดการการศึกษาโดยยึดหลักคุณธรรมนำความรู้ นำหลักธรรมาภิบาลตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า มาบูรณาการและประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการการศึกษา เป็นการบริหารจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับสภาวะในปัจจุบันเพื่อส่งเสริมความก้าวหน้าในการจัดการศึกษา พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล ได้มาตรฐานตามเป้าหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้มีความรู้ คู่คุณธรรม มีจริยธรรม เก่ง ดี มีสุข และสนองตอบความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น ที่สำคัญยิ่งหลักธรรมาภิบาลเป็นแนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาการบริหารงานของสถานศึกษาเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษา รวมถึงหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องให้มีกระบวนการในการบริหารจัดการที่ดี ทั้งนี้เพื่อพัฒนาการศึกษาให้เกิดผลสัมฤทธิ์ ได้มาตรฐาน จนสามารถยกระดับเทียบเท่ากับการศึกษาของประเทศเพื่อนบ้านและอารยะประเทศต่อไปในอนาคต (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2, 2554 : 20) จึงทำให้สภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของไพฑูรย์ บังชิต (2550 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 พบว่า โดยรวมและเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมาก อีกทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุชิน เรื่องบุญส่ง (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 พบว่า การปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน ตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบสภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามประสบการณ์ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา และครูทุกคนมีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมาภิบาลเป็นอย่างดีจึงปฏิบัติ ตามทางหลักการบริหารจัดการที่ดีตามนโยบายของรัฐบาลที่ได้เร่งรัดให้นำแนวคิดหลักธรรมาภิบาลมาใช้ ในการปฏิรูปในทุก ๆ ด้าน ทั้งการปฏิรูปการเมือง เศรษฐกิจ การศึกษา และระบบราชการ เพื่อเป็นการแก้ปัญหาต่าง ๆ (เกียรติยศ เอี่ยมคงเอก. 2546 : 1) โดยวางรากฐานแนวคิดนี้ไว้ในรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 หลายประเด็นในเรื่องนี้ เช่น ความโปร่งใส การตรวจสอบ ความมีประสิทธิภาพ การมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบ และการกระจายอำนาจ (บุญบง ชัยเจริญวัฒน์ และบุญมี ลี. 2544 : 41) เพื่อให้กระบวนการสร้างหลักธรรมาภิบาลเกิดผลอย่างจริงจังในระบบราชการสามารถบริหารงานได้คล่องตัวมีความชัดเจนในการดำเนินบทบาท เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานและการให้บริการที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารงานเกิดความโปร่งใสและตรวจสอบได้เป็นธรรมาภิบาล โดยอาศัยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) ซึ่งกำหนดให้มีคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) เป็นคณะกรรมการปฏิบัติหน้าที่กำหนดแนวทางการบริหารราชการและการปฏิบัติหน้าที่ของทุก ๆ ส่วนราชการให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี หรือธรรมาภิบาล (Good Governance) (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. 2551 : 11) อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและครูทุกคนเป็นบุคลากรโดยตรงของหน่วยงานราชการการบริหารจัดการศึกษา เป็นองค์กรหลักที่สำคัญยิ่งในสังคมจำเป็นต้องนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการดำเนินการซึ่งเป็นเรื่องที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2550 : 157) จึงทำให้สภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามประสบการณ์ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมคิด มawang (2554 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูสังกัด โรงเรียนเทศบาล ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร

โรงเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตามประสบการณ์ โดยรวมพบว่า ทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. การเปรียบเทียบสภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา โดยรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการกระจายอำนาจจากกระทรวงในการบริหารจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ งานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา สถานศึกษาของรัฐ ได้รับการยกฐานะให้เป็น นิติบุคคล ความเป็นนิติบุคคลของสถานศึกษาก่อให้เกิดอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายเอกชนและกฎหมายมหาชนหลายอย่างทำให้ความรับผิดชอบสูงขึ้นกว่าเดิม อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและครูทุกคนต้องปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีการปฏิรูปการศึกษาให้ดีขึ้นกว่าเดิม มีการกำหนดให้บุคลากรทุกคนในสังกัดนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจภาครัฐ มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล เกิดความคุ้มค่า เยาวชนและประชาชน ได้รับความสะดวก และตอบสนองความต้องการของประชาชน อีกทั้งได้กำหนดกลยุทธ์ในการบริหารจัดการศึกษา ตามหลักธรรมาภิบาลในกลยุทธ์ที่ 5 สร้างความเข้มแข็งและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการบริหารและการจัดการศึกษาเพื่อรองรับการกระจายอำนาจอย่างมีประสิทธิภาพ บนหลักธรรมาภิบาลในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550 : 8) จึงทำให้สภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งตรงกันข้ามกับงานวิจัยของไพฑูรย์ สุขผลนันท์ (2558 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตามเขตจังหวัด โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. สภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหลักธรรมาภิบาล เป็นมิติของกระบวนการทันสมัยของการบริหารงานภาครัฐ ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญคือ การเน้นบทบาทของผู้บริหารงานภาครัฐในฐานะที่เป็นผู้ให้บริการที่มีคุณภาพสูง

ในการบริหารงานแต่ละระดับมากขึ้น เพื่อประกันเรื่องนอรรายผู้บังหลวงและความไม่มีประสิทธิภาพ การบริหารงานอย่างโปร่งใส ให้มีคุณภาพ ระบบธรรมาภิบาลจึงเป็นหัวใจสำคัญยิ่งของทุกองค์กร ไม่ว่าจะหน่วยงานราชการหรืองานเอกชน (เกษม วัฒนชัย. 2546 ข : 8) ที่ผ่านมาระบบการศึกษา มีปัญหาในทุกระดับ กระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอนต้องโปร่งใสคือ การตรวจสอบได้ และอธิบายได้ทุกชั้นตอนต้องมีผู้รับผิดชอบ รัฐบาลจึงได้มีการปฏิรูประบบราชการเพื่อบริการ ประชาชนให้มีความพึงพอใจในการบริการภาครัฐมากขึ้น เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของ สำนักนายกรัฐมนตรีที่ออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบการบริหารกิจการ บ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 เพื่อให้ทุกกระทรวง ทบวง กรม และส่วนราชการ ถือปฏิบัติ การบริหาร จัดการของสถานศึกษาตามอำนาจหน้าที่เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน ซึ่งมีหน้าที่ ให้บริการการศึกษาแก่นักเรียน และเป็นสถานศึกษาของรัฐ จึงต้องนำหลักการบริหารกิจการ บ้านเมืองและสังคมที่ดี ซึ่งเรียกกันโดยทั่วไปว่า “ธรรมาภิบาล” มาบูรณาการในการบริหารและ จัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับโรงเรียนในฐานะที่เป็นนิติบุคคล หลักธรรมาภิบาล สามารถบูรณาการเข้ากับการดำเนินงานของสถานศึกษา ได้แก่งบประมาณ การบริหารงานบุคคล การดำเนินงานด้านวิชาการและการบริหารทั่วไป ซึ่งเป้าหมายในการจัดการศึกษาคือทำให้ผู้เรียน เป็นคนดี เก่ง มีความสุข ต่อสังคมสืบต่อไป (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 1) สถานศึกษาที่มี ขนาดแตกต่างกัน ย่อมต้องมีการพัฒนาแตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบริบทของสถานศึกษานั้น ๆ การใช้งบประมาณในการบริหารโครงการ หรือแม้แต่การบริหารงานด้านอื่น ๆ ย่อมแตกต่างกัน ภาพความสำเร็จของสถานศึกษาที่มีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการศึกษา มีความคล่องตัว เป็นอิสระในการบริหาร และการจัดการตามความต้องการของตนเองได้มากขึ้น ตามแนวทาง การบริหารและการจัดการ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ต้องได้รับการสนับสนุนส่งเสริม จากสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ที่ต้องกระจายอำนาจ และมอบอำนาจที่มีตามสายบังคับบัญชาไปให้สถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลให้มากที่สุด รวมถึง การสนับสนุนทรัพยากรให้เพียงพอตามเกณฑ์เพื่อให้สถานศึกษาสามารถนำไปสู่ความสำเร็จตาม เป้าหมายตัวชี้วัดของมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพ การที่ผู้บริหารปฏิบัติงาน ในสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นสถานศึกษาขนาดใหญ่ สถานศึกษาขนาดกลาง และสถานศึกษาขนาดเล็ก ผู้บริหารคือผู้ที่จะพาองค์กรด้านการศึกษาก้าวไปสู่ความสำเร็จในการ พัฒนาด้านการศึกษา ทั้งนี้เป็นการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลเพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการปฏิบัติงานโดยไม่คำนึงถึงขนาดสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2550 : 89) จึงทำให้สภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม

จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของภาวิณี ชินคำ (2553 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครู ต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของอัมพร พุดมี (2551 : 131) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณิ เขต 2 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การบริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ ปรับใช้ให้มีความเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาและบูรณาการอยู่ในการบริหารงานของสถานศึกษา ทั้ง 4 ส่วน คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ และการบริหารทั่วไป ผู้บริหารควรส่งเสริมให้บุคลากรใช้วัสดุอุปกรณ์ในท้องถิ่นจัดทำสื่อการเรียนการสอน ผู้บริหารควรมีการวางแผนและสำรวจความต้องการในการใช้วัสดุและอุปกรณ์ เพื่อให้สามารถนำมาใช้ได้ และควรบริหารให้สถานศึกษาได้ใช้วัสดุอุปกรณ์เครื่องมือที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการเรียนการสอน

2. ควรมีการส่งเสริมให้บุคลากรทางการศึกษารวมถึงหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องได้มีความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติตามกรอบของหลักธรรมาภิบาลในทุก ๆ ด้าน ซึ่งจะ เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการบริหารการศึกษา บุคลากรทางการศึกษา สถานศึกษา และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เพื่อให้เป็นไปตามระเบียบของสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. ควรศึกษาถึงการพัฒนา รูปแบบการบูรณาการในการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

บรรณานุกรม

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- เกษม วัฒนชัย. (2546 ก). ธรรมนูญของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : สำนักงานนโยบายและแผนการศึกษา.
- _____. (2546 ข). “ธรรมนูญของทบพทสำคัญกรรมการสถานศึกษา,” รายงานการปฏิรูปการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- เกียรติยศ เอี่ยมมงคล. (2546). การบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมนูญของผู้บริหารสถานศึกษาในทรศนะบุคลากรโรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาком จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏพระนคร.
- เจริญผล สุวรรณโชติ. (2544). ทฤษฎีการบริหาร. กรุงเทพฯ : ทิชซึ่งเจ็ด.
- ณดา จันทร์สม. (2548). ธรรมนูญกับการกระจายอำนาจ. กรุงเทพฯ : คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ถวิล มาตรฐาน. (2544). การปฏิรูปการศึกษาโรงเรียนมาตรฐานการบริหารจัดการ. กรุงเทพฯ : เสมาธรรม.
- ถวิลวดี บุรีกุล และคณะ. (2547). “หลักการบริหารคนและการบริหารงานเพื่อก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์,” ข้าราชการครู. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
- ทิพาวดี เมฆสุวรรณ. (2543). “ธรรมนูญกับราชการไทย,” เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่องความสำเร็จและบทเรียนในการสร้างธรรมนูญในส่วนราชการ. นนทบุรี : สำนักงานข้าราชการพลเรือน.
- ธีระ รุญเจริญ. (2548). ผู้ความเป็นผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ. กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง .
- _____. (2549). ความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา : สภาพปัญหาและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. (2545). การสร้างธรรมนูญ (Good Governance) ในสังคมไทย. กรุงเทพฯ : วิทยุชุมชน.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญเสริม วิสกุล. (2547). ธรรมนูญกับการบริหารงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยสังคมและเศรษฐกิจ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

- บุษบง ชัยเจริญวัฒนะ และบุญมี ลี. (2544). **ตัวชี้วัดธรรมาภิบาล**. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
- ประพัฒน์ โปธิวรคุณ. (2544). **สรุปคำอภิปราย**. นครปฐม : สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา.
- ประมวล รุจนเสรี. (2542). **การบริหาร- การจัดการที่ดี (Good Governance)**. กรุงเทพฯ : อัมรินทร์ปริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- ประเสริฐ อาสนาทิพย์. (2550). **การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนดงมูล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาพลันธุ์ เขต 2**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ปรัชญา เวสารัชช์. (2545). **ชุดฝึกอบรมครู : ประมวลสาระหลักการจัดการศึกษา**. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2543). **การบริหารงานวิชาการ**. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- ปัญญา แก้วกียูร. (2545). **การบริหารจัดการศึกษาในรูปแบบการใช้โรงเรียนหรือเขตพื้นที่ การศึกษาเป็นฐาน**. กรุงเทพฯ : สำนักงานปฏิรูปการศึกษา องค์การมหาชนเฉพาะกิจ.
- ปัญญา ฉายะจินดาวงศ์ และรัชณี ภูตระกูล. (กรกฎาคม - กันยายน 2544). “**ธรรมาภิบาลกับ สังคมไทย**,” วารสารนักบริหาร. 21 (2) : 28 - 32.
- พีรพงษ์ พงศ์ศาสตร์. (2553). **การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3**. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://202.29.53.32/ruindex/bundit/news/VittayaNipon/peerapong.pdf>. 28 เมษายน 2553.
- ไพฑูรย์ บังชิต. (2550). **การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ไพฑูรย์ สุขผลานันท์. (2558). **การศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). จันทบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

- ภาวิณี ชินคำ. (2553). การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูต่อการบริหารตามหลัก
ธรรมาภิบาลของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 1.
 วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). นครสวรรค์ : บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ยุทธ วรรณธรร. (กรกฎาคม - กันยายน 2544). “ธรรมรัฐในการบริหารองค์กร,” *นักบริหาร.*
 21 (4) : 7 - 11.
- วนิดา แสงสารพันธ์. (กรกฎาคม - กันยายน 2544). “การบริหารจัดการแบบธรรมาภิบาล,”
วารสารนักบริหาร. 21(2) : 39 - 44.
- วศิน อินทสระ. (2549). *พุทธศาสตร์.* พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ชรรมาดา.
- วิจิตร ศรีสอ้าน และคณะ. (2548). *หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหาร.* (ออนไลน์).
 แหล่งที่มา : http://members.thai.net/intira/article_theorymgr_01.html. 18 ธันวาคม 2554.
- วิชัย โนนทิง. (2550). *สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัด
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3.* วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา).
 มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2546). *การบริหารการศึกษา หลัก ทฤษฎี หน้าที่ ประเด็น และบทวิเคราะห์.*
 กรุงเทพฯ : ทิพย์วิสุทธิ.
- วีระ ไชยธรรม. (2542). *เอกสารประกอบการบรรยายเรื่อง หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและ
 สังคมที่ดี (Good Governance).* นนทบุรี : สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
- ศิริอร ชันชหัตถ์. (2541). *องค์การและการจัดการ.* กรุงเทพฯ : อักษราพิพัฒน์.
- สถาบันวิจัยสภาพการณ์. (2544). *รางวัลธรรมาภิบาลดีเด่น 44.* กรุงเทพฯ : สถาบันฯ.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2549). *โครงการขยายผลเพื่อนำตัวชี้วัดการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี
 ระดับองค์กรสู่การปฏิบัติ.* (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://www.KPI.ac.th>.
 18 ธันวาคม 2554.
- สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน. (2545). *Good Governance* กับการพัฒนาข้าราชการ.
 กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.
- สมคิด บางโม. (2540). *องค์การและการจัดการ.* กรุงเทพฯ : วิทย์พัฒน์.
- สมคิด มawang. (2554). *การศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน
 ตามความคิดเห็นของครู สังกัดโรงเรียนเทศบาล ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด.*
 วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). จันทบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

- สมชาย วงศ์เกษม. (2547). **สาระการเรียนรู้เรื่องการพัฒนาการบริหารสถาบันการศึกษา.**
(เอกสารประกอบการสอน). มหาสารคาม : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
มหาสารคาม.
- สมยศ นาวิก. (2540). **การบริหารและพฤติกรรมองค์กร.** กรุงเทพฯ : ผู้จัดการ.
- _____. (2544). **การบริหาร.** กรุงเทพฯ : บรรณกิจ.
- สมหมาย ปฐมวิชัยวัฒน์. (2544). “หลักปกครองที่ดี (Good Governance) กับสถานะแวดล้อม
ของระบบควบคุมภายใน (Internal Control Environment),” **นักบริหาร.** 21 (3) : 51 - 66.
- สมาน รังสิโยกฤษฎ์. (2543). **การบริหารราชการไทย อดีต ปัจจุบัน และอนาคต.** กรุงเทพฯ :
บรรณกิจ.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2. (2554). **ข้อมูลเพื่อการวางแผน
บริหารงานบุคคล แสดงปริมาณนักเรียน อัตรากำลังข้าราชการครูตามเกณฑ์ ก.ค. ใหม่.
จันทบุรี : สำนักงานฯ.**
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). **แนวทางการกระจายอำนาจการบริหาร
และการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา
ตามกฎหมายกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัด
การศึกษา พ.ศ. 2550.** กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.
- _____. (2551). **แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2551.** กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2546). **รายงานประจำปี 2544-2546.** กรุงเทพฯ :
สำนักงานฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2551). **แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย
(พ.ศ. 2551 - พ.ศ. 2555).** กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2546). **ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการ
การบริหารบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546.** กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.
- สุชิน เรืองบุญส่ง. (2551). **การศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา).
จันทบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.**
- เสนีย์ คำสุข. (กรกฎาคม - กันยายน 2544). “**ธรรมรัฐ,**” **นักบริหาร.** 21 (1) : 54 - 56.
- โสมนัส ฌ บางช้าง. (2544). “**Good Governance : การกำกับดูแลที่ดี,**” **นักบริหาร.** 21 (1) : 48 - 50.

- อัมพร พุดมี. (2551). การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อานันท์ ปันยารชุน. (2542). **ธรรมรัฐ : Good Governance** ใน นานาทัศนะว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี. นนทบุรี : สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
- Best and Kahn. (1993). **Research in Education**. 7 th ed. Boston : Allyn and Bacon.
- Blumel, M. (2000). "Foreign aid, donor coordination and the pursuit of good governance (Kenya)," **Ph.D. Dissertation**. University of Maryland.
- Clarke, S.M. (March 2001). "Perception of Teachers and Staff Developers on What Staff Development is Needed to Support Changers Mandated by the ABC of Accountability in North Carolina : Implications for the staff Developer," **Dissertation Abstracts International**. 61 (9) : 3519-A.
- Fester and Kettl. (1991). **The Politics of the Administrative Process**. New Jersey : Chatham House Publisher. Inc.
- Hodgson, S. (1969). **Public Administration**. Canada : McGraw-Hill.
- Kimmet, P. (2005). **The Politics of Good Governance in the Asean 4**. Master Degree. : Griffith University.
- Krejcie, R.V. and Morgan, D.W. (April 1970). "Determining Sample Size for Research Activities," **Journal Education and Psychology Measurement**. 3 (30) : 607 - 610.

ภาคผนวก ก
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระวัฒน์ พัฒนกุลชัย อาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
2. นายภิญโญ อิ่มอุไร รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา จันทบุรี เขต 2
3. ว่าที่ ร.ท.กัมพล ผลพุกษา ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านแก้ว จังหวัดจันทบุรี
4. นายวันชัย แก้วมณี ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดแสง จังหวัดจันทบุรี
5. นายสุวรรณ เพ็ชรสมบัติ ครูโรงเรียนบ้านแก้ว จังหวัดจันทบุรี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ที่ ศบ ๐๕๕๒.๑๓/ว ๐๒๕

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระวัฒน์ พัฒนกุลชัย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัยและเค้าโครงวิจัยโดยย่อ จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระมหาสุเทพ สุภาจาโร นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาสภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี” โดยมี ดร.สุริย์มาศ สุขกสิ เป็นประธานที่ปรึกษา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายตา ประเสริฐศักดิ์ เป็นกรรมการที่ปรึกษา ในกรณีนี้บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขอให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์)

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๓๕๓๑ ๕๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘

โทรสาร ๐-๓๕๔๗-๑๐๖๑

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓/ว ๐๒๕

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน นายภิญโญ อิ่มอุไร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัยและเค้าโครงวิจัยโดยย่อ จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระมหาสุเทพ สุภาจาโร นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาสภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี” โดยมี ดร.สุรียมาศ สุขกสิ เป็นประธานที่ปรึกษา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายตา ประเสริฐภักดิ์ เป็นกรรมการที่ปรึกษา ในกรณีนี้บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขอให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์)

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๓๕๓๑ ๕๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘

โทรสาร ๐-๓๕๔๗-๑๐๖๑

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓/ว ๐๒๕

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ว่าที่ร้อยโทกัมพล ผลพุกษา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัยและเค้าโครงวิจัยโดยย่อ จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระมหาสุเทพ สุภาจาโร นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาสภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี” โดยมี ดร.สุรียมาศ สุขกสิ เป็นประธานที่ปรึกษา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายตา ประเสริฐภักดี เป็นกรรมการที่ปรึกษา ในการนี้บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขอให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์)

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๓๕๓๑ ๕๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘

โทรสาร ๐-๓๕๔๗-๑๐๖๑

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓/ว ๐๒๕

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน นายวันชัย แก้วมณี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัยและเค้าโครงวิจัยโดยย่อ จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระมหาสุเทพ สุภาจาโร นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาสภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี” โดยมี ดร.สุรียมาศ สุขกสิ เป็นประธานที่ปรึกษา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายตา ประเสริฐภักดิ์ เป็นกรรมการที่ปรึกษา ในการนี้บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขอให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิชยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์)

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๓๕๓๑ ๕๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘

โทรสาร ๐-๓๕๔๗-๑๐๖๑

ที่ ศร ๐๕๕๒.๑๓/ว ๐๒๕

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน นายสุวรรณ์ เพ็ชรสมบัติ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัยและเค้าโครงวิจัยโดยย่อ จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระมหาสุเทพ สุภาจาโร นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาสภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี” โดยมี ดร.สุรียมาศ สุขกสิ เป็นประธานที่ปรึกษา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายดา ประเสริฐศักดิ์ เป็นกรรมการที่ปรึกษา ในการนี้บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขอให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยนต์ ประดิษฐศิลป์)

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๓๕๓๑ ๕๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘

โทรสาร ๐-๓๕๔๗-๑๐๖๑

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓/ว ๐๒๖

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความร่วมมือในการทำวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ฉบับ

เนื่องด้วย พระมหาสุเทพ สุภาจาโร นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาสภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี” โดยมี ดร.สุริย์มาศ สุขกสิ เป็นประธานที่ปรึกษา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายตา ประเสริฐภักดิ์ เป็นกรรมการที่ปรึกษา ในการนี้นักศึกษาขอ นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูผู้สอนในสถานศึกษาของท่านเพื่อตรวจสอบเครื่องมือที่นักศึกษасร้างขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อขอให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์)

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย
สำนักงานมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

โทร. ๐-๓๕๓๑ ๕๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘

โทรสาร ๐-๓๕๔๗-๑๐๖๑

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓/ว ๐๒๓

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓

เรื่อง ขอความร่วมมือในการทำวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ฉบับ

เนื่องด้วย พระมหาสุเทพ สุภาจาโร นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาสภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี” โดยมี ดร.สุริย์มาศ สุขกสิ เป็นประธานที่ปรึกษา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายตา ประเสริฐศักดิ์ เป็นกรรมการที่ปรึกษา ในการนี้จำเป็นต้องนำเครื่องมือในการวิจัยมาเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นครูผู้สอนในสถานศึกษาของท่าน

จึงเรียนมาเพื่อขอพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์)

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๓๕๓๑ ๕๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘

โทรสาร ๐-๓๕๔๗-๑๐๖๑

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี
2. แบบสอบถามนี้ใช้เก็บข้อมูลจากครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี
3. แบบสอบถามนี้มีทั้งหมด 2 ตอน คือ
ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี
4. ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงมากที่สุด ข้อมูลที่ได้ถือเป็นความลับและไม่มีผลต่อสถานศึกษาของท่านแต่อย่างใด

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้ จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

พระมหาสุเทพ สุภาจาโร

นักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตอนที่ 1

ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

*****

คำชี้แจง แบบสอบถามมีทั้งหมด 3 ข้อ โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน [ ] หน้าข้อความตามที่
เป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านในปัจจุบัน

1. ประสบการณ์.....ปี
2. เขตพื้นที่การศึกษา จำแนกเป็น
  - [ ] สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1
  - [ ] สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2
3. ขนาดสถานศึกษา
  - [ ] ขนาดเล็ก (นักเรียน ตั้งแต่ 120 ลงมา)
  - [ ] ขนาดกลาง (นักเรียน 121 - 300 คน)
  - [ ] ขนาดใหญ่ (นักเรียน 301 คนขึ้นไป)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตอนที่ 2

แบบสอบถามการศึกษาสภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายันทรบุรี

คำชี้แจง แบบสอบถามสภาพการบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารตามความคิดเห็น
ของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายันทรบุรี ขอให้ท่านพิจารณาว่า
สถานศึกษาของท่านมีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับใด โดยทำเครื่องหมาย ✓
ลงในช่องระดับสภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นจริงที่ท่านรับรู้
ในประเด็นที่กำหนดขึ้น โดยกำหนดค่าน้ำหนักเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง สภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลมากที่สุด
- 4 หมายถึง สภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลมาก
- 3 หมายถึง สภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลปานกลาง
- 2 หมายถึง สภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลน้อย
- 1 หมายถึง สภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถาม

ข้อที่	การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับการบริหาร				
		5	4	3	2	1
0	ยี่สิบเอ็ดกฎเกณฑ์และมติของที่ประชุมเป็นหลัก	✓				

จากตัวอย่างข้อ 0 ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องมากที่สุด หมายความว่า การบริหาร
ตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าท่านมี
ความคิดเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษา ยี่สิบเอ็ดกฎเกณฑ์และมติของที่ประชุมเป็นหลัก

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

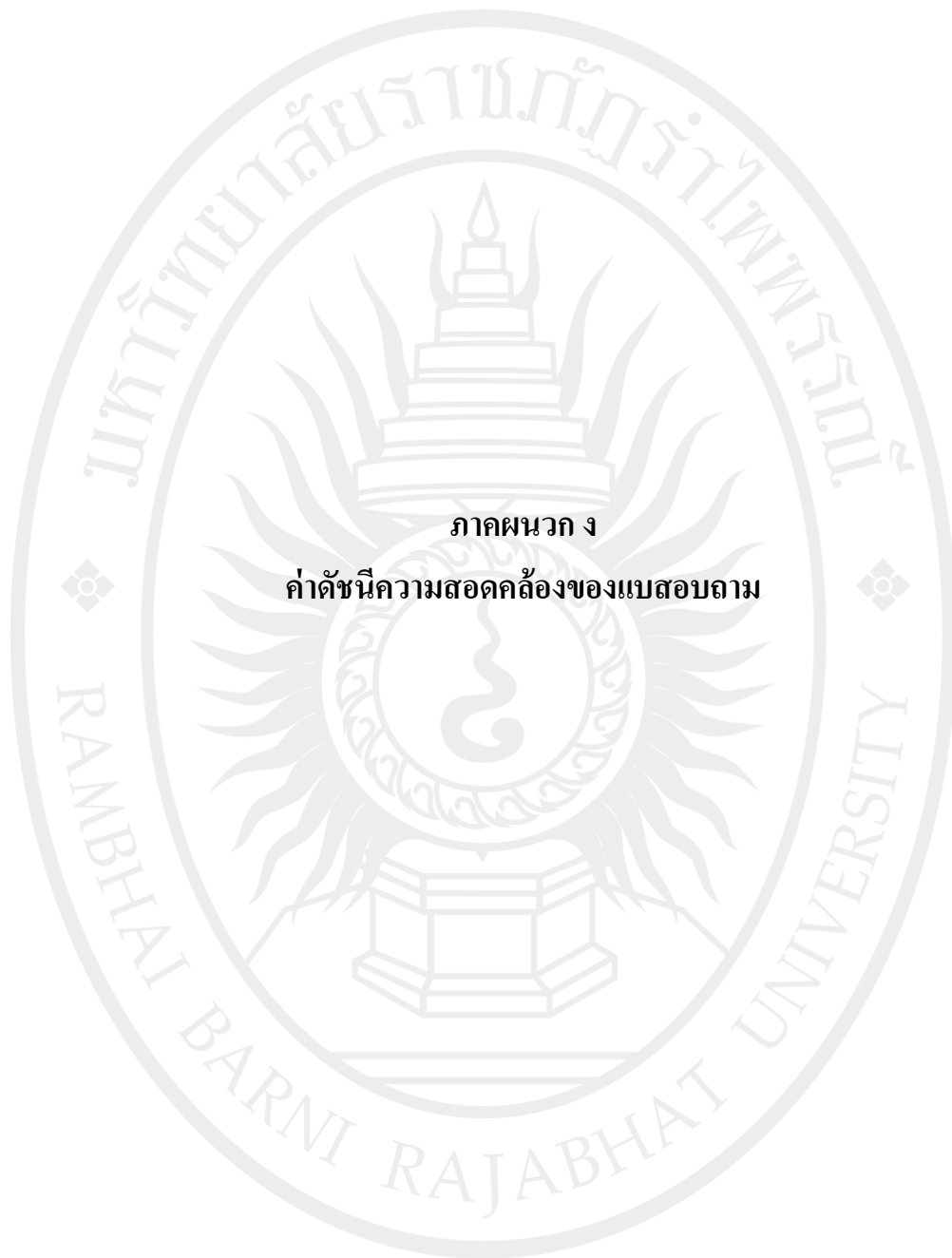
ข้อที่	การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับการบริหาร								
		5	4	3	2	1				
หลักนิติธรรม										
1.	การกำหนด กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ในการปฏิบัติงาน อย่างชัดเจน									
2.	สถานศึกษายึดและปฏิบัติตาม กฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการในการปฏิบัติงาน									
3.	บุคลากรทุกฝ่าย มีส่วนร่วมในการกำหนด กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่เป็นข้อตกลงร่วมกันเพื่อเป็นแนวปฏิบัติ ในสถานศึกษา									
4.	กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ที่ใช้เป็นแนวปฏิบัติในสถานศึกษา มีความเป็นธรรม									
5.	กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ที่ใช้เป็นแนวปฏิบัติในสถานศึกษา มีความสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน									
6.	บุคลากรพร้อมใจและเต็มใจปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับในสถานศึกษา									
7.	กฎระเบียบ ข้อบังคับที่ใช้เป็นแนวปฏิบัติในสถานศึกษา เอื้อต่อการกำกับ ติดตาม ดูแล									
8.	สถานศึกษาได้ปรับปรุง กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ที่ใช้เป็น แนวปฏิบัติให้มีความรัดกุม รวดเร็ว									
9.	กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ที่ใช้เป็นแนวปฏิบัติในสถานศึกษา ชัดเจน ง่ายต่อการปฏิบัติ									
หลักคุณธรรม										
10.	บุคลากรในสถานศึกษาปฏิบัติหน้าที่อย่างตรงไปตรงมา มีความซื่อสัตย์สุจริต									
11.	บุคลากรในสถานศึกษาประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี แก่นักเรียนและบุคคลในสังคม									
12.	บุคลากรในสถานศึกษาปฏิบัติหน้าที่อย่างมีความจริงใจต่อกัน									
13.	บุคลากรในสถานศึกษามีความอดทนต่อความยุ่งยาก ในการทำงาน									

ข้อที่	การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับการบริหาร				
		5	4	3	2	1
14.	บุคลากรในสถานศึกษามีความอดทน อดกลั้น ต่อการถูกกระทบทางด้านจิตใจ					
15.	บุคลากรมีความขยันหมั่นเพียร ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ ให้เกิดผลสำเร็จ					
16.	บุคลากรในสถานศึกษาไม่ละเลยหรือละทิ้งหน้าที่ ที่รับผิดชอบ					
17.	บุคลากรในสถานศึกษาไม่ลดละความพยายาม เมื่อประสบกับความล้มเหลว					
18.	บุคลากรในสถานศึกษามุ่งมั่นที่จะกระทำให้เกิด ความสำเร็จตามความคิด หรือความตั้งใจของตน และ ของกลุ่ม					
19.	สถานศึกษามีการรณรงค์ส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากร ทำงานด้วยความซื่อสัตย์และจริงใจ					
20.	สถานศึกษามีการรณรงค์ส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากร ทำงานด้วยความขยันขันแข็ง					
หลักความโปร่งใส						
21.	การจัดประชุมชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับเงินงบประมาณ ที่สถานศึกษาได้รับ					
22.	การแต่งตั้งคณะกรรมการเบิกจ่ายเงินถูกต้องตามระเบียบ ของทางราชการ					
23.	การประชุมวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณอย่างเป็นระบบ ชัดเจนสามารถนำไปปฏิบัติได้					
24.	การใช้จ่ายเงินของสถานศึกษาเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ของงาน/โครงการ และเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา					
25.	การควบคุม กำกับ ดูแล ตรวจสอบการทำบัญชีทะเบียน การเงิน และพัสดุ ให้ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน					
26.	การควบคุม ดูแลการปฏิบัติงานด้านการเงิน และพัสดุ ให้เป็นไปตามระเบียบและข้อบังคับของทางราชการ					

ข้อที่	การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับการบริหาร				
		5	4	3	2	1
27.	สถานศึกษาได้ประกาศนโยบายด้านต่าง ๆ อย่างชัดเจน และเปิดเผย					
28.	สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบข้อมูล ข่าวสารอย่างกว้างขวาง ต่อเนื่อง ทั้งถึง					
29.	สถานศึกษามีการปรับปรุงกลไกการทำงานและพัฒนา ระบบข้อมูลสารสนเทศให้มีความ โปร่งใส					
30.	สถานศึกษามีการจัดเตรียมข้อมูลสารสนเทศ เพื่อรับการตรวจสอบได้อย่างชัดเจน ถูกต้อง					
31.	สถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคคลและองค์กรภายใน และองค์กรภายนอกตรวจสอบได้					
32.	สถานศึกษามีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการดำเนินงาน หรือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ให้สาธารณชนได้ทราบ อย่างกว้างขวาง					
หลักความมีส่วนร่วม						
33.	จัดให้มีการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับคณะกรรมการ สถานศึกษา คณะครู ชุมชนและองค์กรอื่น ๆ ในชุมชน อย่างสม่ำเสมอ					
34.	เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน คณะครู นักเรียน และผู้ปกครอง ร่วมกำหนดระเบียบและข้อบังคับ ของสถานศึกษา					
35.	เปิดโอกาสให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน มีส่วนร่วม ในการกำหนดนโยบายของสถานศึกษา					
36.	เปิดโอกาสให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน มีส่วนร่วม ในการวางแผนปฏิบัติงานของสถานศึกษา					
37.	เปิดโอกาสให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน มีส่วนร่วม ในการดำเนินงานต่าง ๆ ของสถานศึกษา					
38.	เปิดโอกาสและส่งเสริมให้ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีส่วนร่วม ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					

ข้อที่	การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับการบริหาร				
		5	4	3	2	1
39.	เปิดโอกาสให้ ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน มีส่วนร่วม รับรู้ในการวัดผลและประเมินผลในการดำเนินงาน ของสถานศึกษา					
40.	เปิดโอกาสให้ ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน มีส่วนร่วม ในการเสนอความเห็นประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับ การดำเนินงานต่าง ๆ					
หลักความรับผิดชอบ						
41.	การกำหนดนโยบายและเป้าหมายในการปฏิบัติงาน อย่างชัดเจน					
42.	การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ของสถานศึกษาอย่างชัดเจน					
43.	โครงสร้างการบริหารงาน มอบหมายหน้าที่ให้บุคลากร ได้ปฏิบัติอย่างชัดเจน					
44.	การกำหนดปฏิทินการปฏิบัติงานของสถานศึกษา เพื่อให้บุคลากรปฏิบัติงานได้อย่างเป็นระบบ					
45.	การประชุม วางแผนการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ					
46.	การนิเทศ กำกับ ติดตามการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ และสม่ำเสมอ					
47.	บุคลากรในสถานศึกษามีความตระหนักในสิทธิและหน้าที่ การปฏิบัติงานของตน					
48.	บุคลากรมีความกระตือรือร้นในการที่จะแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น					
49.	บุคลากรในสถานศึกษามีความกล้าที่จะยอมรับผลดี หรือผลเสียอันเกิดจากการทำงานของตน					
ด้านหลักความคุ้มค่า						
50.	จัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างคุ้มค่าและ เกิดประโยชน์สูงสุด					

ข้อที่	การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับการบริหาร				
		5	4	3	2	1
51.	สถานศึกษาสามารถใช้ห้องเรียน อาคารเรียน อาคารประกอบ ตลอดจนบริเวณสถานศึกษาได้อย่างคุ้มค่า และเกิด ประโยชน์สูงสุด					
52.	การวางแผนและสำรวจความต้องการในการใช้วัสดุ และอุปกรณ์ เพื่อให้สามารถนำมาใช้ได้อย่างคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด					
53.	การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่จะนำมาใช้ในการปฏิบัติงาน ตามความจำเป็นได้อย่างเหมาะสม					
54.	สถานศึกษาได้ใช้วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือที่มีอยู่ อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการเรียนการสอน					
55.	ส่งเสริมให้บุคลากรใช้วัสดุอุปกรณ์ในท้องถิ่น จัดทำสื่อการเรียนการสอน					
56.	การรณรงค์ กำหนดมาตรการให้บุคลากรใช้น้ำและไฟฟ้า อย่างประหยัด					
57.	การรณรงค์ให้บุคลากรครู นักเรียน และชุมชนร่วมกัน อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ					
58.	การควบคุม ดูแล บำรุงรักษาตกแต่งและซ่อมแซม อาคารสถานที่ให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้อย่างสม่ำเสมอ					

ภาคผนวก ง

คำดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 15 ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี

ข้อ ที่	สภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลัก ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปล ผล
		1	2	3	4	5			
ด้านหลักนิติธรรม									
1.	การกำหนดกฎระเบียบ ข้อบังคับ ในการปฏิบัติงาน อย่างชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
2.	สถานศึกษายึดและปฏิบัติตาม กฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับของ ทางราชการ ในการปฏิบัติงาน	+1	0	+1	0	+1	+3	0.60	ใช้ได้
3.	บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการ กำหนดกฎระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ที่เป็นข้อตกลงร่วมกันเพื่อเป็นแนว ปฏิบัติในสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
4.	กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ที่ใช้เป็นแนว ปฏิบัติในสถานศึกษามีความเป็นธรรม	+1	+1	0	0	+1	+3	0.60	ใช้ได้
5.	กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ที่ใช้เป็น แนวปฏิบัติในสถานศึกษา มีความสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน	+1	0	+1	+1	+1	+4	0.80	ใช้ได้
6.	บุคลากรพร้อมใจและเต็มใจปฏิบัติตาม กฎ ระเบียบ ข้อบังคับในสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	0	+4	0.80	ใช้ได้
7.	กฎระเบียบ ข้อบังคับที่ใช้เป็นแนวปฏิบัติ ในสถานศึกษาเอื้อต่อการกำกับติดตาม ดูแล	+1	+1	0	+1	0	+3	0.60	ใช้ได้
8.	สถานศึกษาได้ปรับปรุง กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่ใช้เป็นแนวปฏิบัติให้มี ความรัดกุม รวดเร็ว	+1	+1	+1	+1	0	+4	0.80	ใช้ได้

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อ ที่	สภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลัก ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปล ผล
		1	2	3	4	5			
9.	กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ที่ใช้เป็น แนวปฏิบัติในสถานศึกษาชัดเจน ง่ายต่อการปฏิบัติ	+1	0	+1	+1	+1	+4	0.80	ใช้ได้
ด้านหลักคุณธรรม									
1.	บุคลากรในสถานศึกษาปฏิบัติหน้าที่ อย่างตรงไปตรงมา มีความซื่อสัตย์สุจริต	0	+1	+1	+1	+1	+4	0.80	ใช้ได้
2.	บุคลากรในสถานศึกษาประพฤติ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน และบุคคลในสังคม	+1	+1	+1	0	0	+3	0.60	ใช้ได้
3.	บุคลากรในสถานศึกษาปฏิบัติหน้าที่ อย่างมีความจริงใจต่อกัน	+1	0	+1	0	+1	+3	0.60	ใช้ได้
4.	บุคลากรในสถานศึกษามีความอดทน ต่อความยุ่งยากในการทำงาน	+1	+1	+1	+1	0	+4	0.80	ใช้ได้
5.	บุคลากรในสถานศึกษามีความอดทน อดกลั้นต่อการถูกกระทบทางด้าน จิตใจ	+1	+1	0	+1	+1	+4	0.80	ใช้ได้
6.	บุคลากรมีความขยันหมั่นเพียร ตั้งใจ ปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดผลสำเร็จ	0	+1	+1	+1	0	+3	0.60	ใช้ได้
7.	บุคลากรในสถานศึกษาไม่ละเลย หรือละทิ้งหน้าที่ ที่รับผิดชอบ	+1	0	0	+1	+1	+3	0.60	ใช้ได้
8.	บุคลากรในสถานศึกษาไม่ลดละความ พยายาม เมื่อประสบกับความล้มเหลว	+1	+1	+1	+1	0	+4	0.80	ใช้ได้
9.	บุคลากรในสถานศึกษามุมนานะที่จะ กระทำให้เกิดความสำเร็จตามความคิด หรือความตั้งใจของตน และของกลุ่ม	+1	+1	+1	0	0	+3	0.60	ใช้ได้

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อ ที่	สภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลัก ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปล ผล
		1	2	3	4	5			
10.	สถานศึกษามีการรณรงค์ส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรทำงานด้วย ความซื่อสัตย์และจริงใจ	+1	+1	0	+1	+1	+4	0.80	ใช้ได้
11.	สถานศึกษามีการรณรงค์ส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรทำงานด้วย ความขยันขันแข็ง	0	+1	+1	+1	0	+3	0.60	ใช้ได้
ด้านหลักความโปร่งใส									
1.	การจัดประชุมชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับ เงินงบประมาณ ที่สถานศึกษาได้รับ	0	+1	+1	+1	+1	+4	0.80	ใช้ได้
2.	การแต่งตั้งคณะกรรมการเบิกจ่ายเงิน ถูกต้องตามระเบียบของทางราชการ	+1	+1	+1	+1	0	+4	0.60	ใช้ได้
3.	การประชุมวางแผนการใช้จ่าย งบประมาณอย่างเป็นระบบชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติได้	+1	0	0	+1	+1	+3	0.60	ใช้ได้
4.	การใช้จ่ายเงินของสถานศึกษาเป็นไป ตามวัตถุประสงค์ของงาน/โครงการ และเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา	0	+1	+1	+1	0	+3	0.80	ใช้ได้
5.	การควบคุม กำกับ ดูแล ตรวจสอบ การทำบัญชีทะเบียนการเงิน พัสดุ ให้ถูกต้อง เป็นปัจจุบัน	+1	+1	+1	0	+1	+4	0.80	ใช้ได้
6.	การควบคุม ดูแลการปฏิบัติงาน ด้านการเงิน และพัสดุ ให้เป็นไปตาม ระเบียบและข้อบังคับของทางราชการ	+1	+1	0	+1	0	+4	0.60	ใช้ได้
7.	สถานศึกษาได้ประกาศนโยบาย ด้านต่าง ๆ อย่างชัดเจน และเปิดเผย	+1	+1	+1	+1	0	+4	0.60	ใช้ได้

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อ ที่	สภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลัก ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปล ผล
		1	2	3	4	5			
8.	สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้อง ได้รับทราบข้อมูลข่าวสารอย่าง กว้างขวางต่อเนื่อง ทัวถึง	+1	0	+1	+1	+1	+4	0.80	ใช้ได้
9.	สถานศึกษามีการปรับปรุงกลไก การทำงานและพัฒนาระบบข้อมูล สารสนเทศให้มีความโปร่งใส	0	+1	+1	+1	+1	+4	0.60	ใช้ได้
10.	สถานศึกษามีการจัดเตรียมข้อมูล สารสนเทศ เพื่อรับการตรวจสอบ ได้อย่างชัดเจน ถูกต้อง	0	+1	+1	+1	0	+3	0.80	ใช้ได้
11.	สถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคคลและ องค์กรภายใน และองค์กรภายนอก ตรวจสอบได้	+1	+1	0	+1	+1	+4	0.60	ใช้ได้
12.	สถานศึกษามีการประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับการดำเนินงานหรือปฏิบัติ กิจกรรมต่างๆ ให้สาธารณชนได้ทราบ อย่างกว้างขวาง	+1	+1	+1	0	+1	+4	0.80	ใช้ได้
ด้านหลักความมีส่วนร่วม									
1.	จัดให้มีการประชุมแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นกับคณะกรรมการ สถานศึกษา คณะครู ชุมชนและองค์กร อื่น ๆ ในชุมชนอย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	0	0	+3	0.60	ใช้ได้
2.	เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน คณะครู นักเรียน และผู้ปกครอง ร่วมกำหนดระเบียบและข้อบังคับของ สถานศึกษา	+1	+1	0	+1	+1	+4	0.80	ใช้ได้

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อ ที่	สภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลัก ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปล ผล
		1	2	3	4	5			
3.	เปิดโอกาสให้ ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน มีส่วนร่วมในการกำหนด นโยบายของสถานศึกษา	0	+1	+1	+1	0	+3	0.60	ใช้ได้
4.	เปิดโอกาสให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน มีส่วนร่วมในการวางแผน ปฏิบัติงานของสถานศึกษา	+1	0	0	+1	+1	+3	0.60	ใช้ได้
5.	เปิดโอกาสให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ต่าง ๆ	+1	+1	+1	0	+1	+4	0.80	ใช้ได้
6.	เปิดโอกาสและส่งเสริมให้ภูมิปัญญา ท้องถิ่น มีส่วนร่วม ในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน	+1	+1	+1	0	0	+3	0.60	ใช้ได้
7.	เปิดโอกาสให้ ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน มีส่วนร่วมรับรู้ในการวัดผล และประเมินผลในการดำเนินงาน ของสถานศึกษา	+1	+1	0	+1	+1	+4	0.80	ใช้ได้
8.	เปิดโอกาสให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมในการเสนอ ความเห็นประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับ การดำเนินงานต่าง ๆ	0	+1	+1	+1	0	+3	0.60	ใช้ได้
ด้านหลักความรับผิดชอบ									
1.	การกำหนดนโยบายและเป้าหมาย ในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน	+1	+1	+1	+1	0	+4	0.80	ใช้ได้
2.	การกำหนดวิสัยทัศน์พันธกิจเป้าประสงค์ ของสถานศึกษาอย่างชัดเจน	+1	+1	0	+1	0	+3	0.60	ใช้ได้

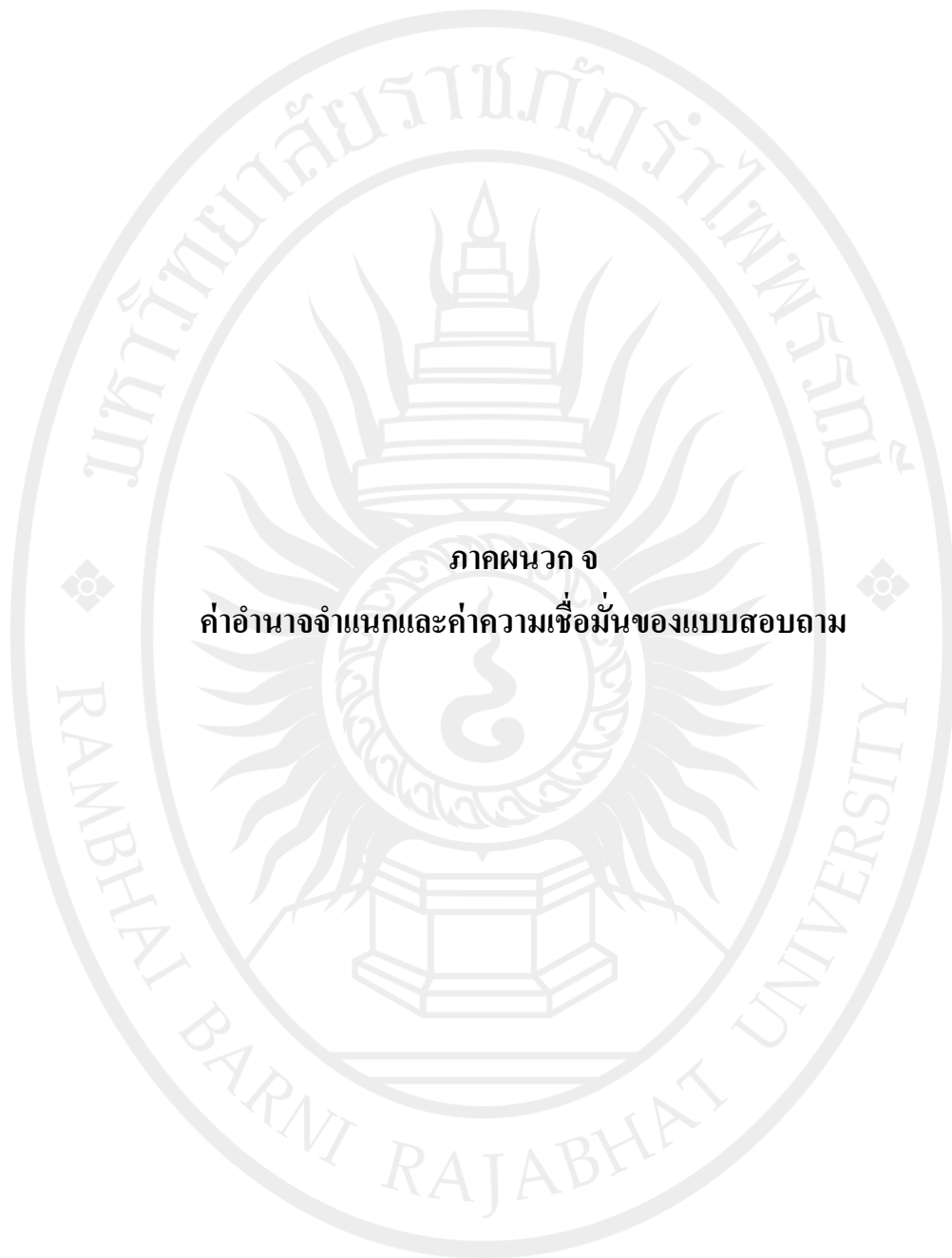
ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อ ที่	สภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลัก ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปล ผล
		1	2	3	4	5			
3.	โครงสร้างการบริหารงาน มอบหมาย หน้าที่ให้บุคลากรได้ปฏิบัติอย่างชัดเจน	+1	+1	+1	0	+1	+4	0.80	ใช้ได้
4.	การกำหนดปฏิทินการปฏิบัติงานของ สถานศึกษา เพื่อให้บุคลากรปฏิบัติงาน ได้อย่างเป็นระบบ	+1	+1	+1	0	0	+3	0.60	ใช้ได้
5.	การประชุม วางแผนการดำเนินงาน อย่างสม่ำเสมอ	0	+1	+1	+1	+1	+4	0.80	ใช้ได้
6.	การนิเทศ กำกับ ติดตามการปฏิบัติงาน อย่างเป็นระบบและสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	0.60	ใช้ได้
7.	บุคลากรในสถานศึกษามีความตระหนัก ในสิทธิและหน้าที่การปฏิบัติงาน ของตน	+1	0	+1	+1	+1	+4	0.80	ใช้ได้
8.	บุคลากรมีความกระตือรือร้นในการที่จะ แก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น	0	+1	+1	+1	+1	+4	0.80	ใช้ได้
9.	บุคลากรในสถานศึกษามีความกล้าที่จะ ยอมรับผลดีหรือผลเสียอันเกิดจาก การทำงานของตน	0	+1	+1	+1	+1	+4	0.80	ใช้ได้
ด้านหลักความคุ้มค่า									
1.	จัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้ อย่างคุ้มค่าและเกิดประ โยชน์สูงสุด	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
2.	สถานศึกษาสามารถใช้ห้องเรียน อาคารเรียน อาคารประกอบ ตลอดจน บริเวณสถานศึกษาได้อย่างคุ้มค่า และ เกิดประโยชน์สูงสุด	+1	+1	+1	0	+1	+4	0.80	ใช้ได้

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อ ที่	สภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลัก ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปล ผล
		1	2	3	4	5			
3.	การวางแผนและสำรวจความต้องการ ในการใช้วัสดุและอุปกรณ์ เพื่อให้ สามารถนำมาใช้ได้อย่างคุ้มค่า และ เกิดประโยชน์สูงสุด	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
4.	การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่จะนำมาใช้ ในการปฏิบัติงานตามความจำเป็น ได้อย่างเหมาะสม	+1	+1	0	+1	+1	+4	0.80	ใช้ได้
5.	สถานศึกษาได้ใช้วัสดุอุปกรณ์และ เครื่องมือที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าและเกิด ประโยชน์สูงสุดต่อการเรียนการสอน	0	+1	+1	+1	0	+3	0.60	ใช้ได้
6.	ส่งเสริมให้บุคลากรใช้วัสดุอุปกรณ์ ในท้องถิ่นจัดทำสื่อการเรียนการสอน	+1	+1	0	+1	+1	+4	0.80	ใช้ได้
7.	การณรงค์ กำหนดมาตรการให้ บุคลากรใช้น้ำและไฟฟ้าอย่างประหยัด	0	+1	+1	+1	0	+3	0.60	ใช้ได้
8.	การณรงค์ให้บุคลากรครู นักเรียน และชุมชนร่วมกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และธรรมชาติ	+1	0	+1	+1	+1	+4	0.80	ใช้ได้
9.	การควบคุม ดูแล บำรุงรักษาตกแต่ง และซ่อมแซมอาคารสถานที่ให้อยู่ใน สภาพที่ใช้งานได้อย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	+1	0	+4	0.80	ใช้ได้

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก จ
คำอธิบายจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 16 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการศึกษาสภาพสภาพ
การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของ
ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษารัตนบุรี

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
1. ด้านหลักนิติธรรม		2. ด้านหลักคุณธรรม	
1.	0.82	1.	0.66
2.	0.86	2.	0.60
3.	0.84	3.	0.81
4.	0.82	4.	0.55
5.	0.53	5.	0.70
6.	0.80	6.	0.81
7.	0.59	7.	0.51
8.	0.56	8.	0.78
9.	0.69	9.	0.70
3. ด้านหลักความโปร่งใส		10.	0.81
1.	0.54	11.	0.66
2.	0.81	4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	
3.	0.66	1.	0.53
4.	0.70	2.	0.83
5.	0.70	3.	0.81
6.	0.81	4.	0.60
7.	0.60	5.	0.70
8.	0.70	6.	0.70
9.	0.81	7.	0.81
10.	0.60	8.	0.65
11.	0.70		
12.	0.81		

ตาราง 16 (ต่อ)

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ		6. ด้านหลักความคุ้มค่า	
1.	0.70	1.	0.70
2.	0.81	2.	0.74
3.	0.75	3.	0.66
4.	0.81	4.	0.70
5.	0.53	5.	0.81
6.	0.70	6.	0.60
7.	0.81	7.	0.70
8.	0.60	8.	0.70
9.	0.70	9.	0.81

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เท่ากับ 0.97

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ - ชื่อสกุล	พระมหาสุเทพ สุภาจาโร (บุญหยง)
วัน เดือน ปีเกิด	วันที่ 28 เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2506
สถานที่เกิด	อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	วัดเขาหนองปลาไหล 38/13 หมู่ 9 ตำบลเขาแก้ว อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี
ตำแหน่งหน้าที่การทำงานปัจจุบัน	เจ้าอาวาสวัดเขาหนองปลาไหล
สถานที่ทำงาน	วัดเขาหนองปลาไหล ตำบลเขาแก้ว อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2519	มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนศรีรัตนราษฎร์เคราะห์ จังหวัดจันทบุรี
พ.ศ. 2523	มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนศรียานุสรณ์ จังหวัดจันทบุรี
พ.ศ. 2547	อนุปริญญาศิลปศาสตร์ อ.ศศ. (พัฒนาชุมชน) มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี
พ.ศ. 2549	ศิลปศาสตรบัณฑิต ศศ.บ. (พัฒนาชุมชน) มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี
พ.ศ. 2550	ศึกษาศาสตรบัณฑิต ศษ.บ. (มัธยมศึกษา) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช จังหวัดนนทบุรี
พ.ศ. 2559	ครุศาสตรมหาบัณฑิต ค.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี